

SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS, ZANZIBAR

HOTUBA YA MAKADIRIO NA MAPATO NA MATUMIZI YA
OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS, KWA MWAKA WA
FEDHA 2023/2024

ILIYOWASILISHWA NA
MHE. HEMED SULEIMAN ABDULLA
MAKAMU WA PILI WA RAIS WA ZANZIBAR
KATIKA BARAZA LA WAWAKILISHI LA ZANZIBAR

ZANZIBAR

MEI, 2023

SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

**MHE. HEMED SULEIMAN ABDULLA
MAKAMU WA PILI WA RAIS WA ZANZIBAR**

**MHE. HAMZA HASSAN JUMA
WAZIRI WA NCHI OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS,
(SERA, URATIBU NA BARAZA LA WAWAKILISHI)**

**DKT. ISLAM SEIF SALUM
KATIBU MKUU OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS,
(SERA, URATIBU NA BARAZA LA WAWAKILISHI)**

Dira

“Kuwa na Serikali yenye kutoa huduma bora kwa jamii na yenye uhimili mzuri wa uchumi, umoja na maendeleo endelevu”

Dhamira

“Kuratibu na kusimamia utekelezaji wa shughuli za Serikali katika sekta zote za SMZ na masuala ya Muungano kwa kufuata misingi ya Katiba na Sheria pamoja na kufuata misingi ya haki za binaadamu na ushirikishwaji”.

**HOTUBA YA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA
OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS, ZANZIBAR KWA
MWAKA WA FEDHA 2023/2024**

UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja kwamba Baraza lako Tukufu lipokee, lijadili na hatimae likae kama Kamati ya Mapato na Matumizi ili liidhinishe Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024.
2. **Mheshimiwa Spika**, Awali ya yote namshukuru Mwenyezi Mungu Mtukufu Mwingi wa Rehema kwa kutujaalia na kutuwezesha kukutana tena katika kikao hiki cha Baraza la Wawakilishi ili tujadili na kupitisha masuala mbalimbali yanayohusu ustawi wa nchi yetu ikiwemo Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024. Tunamuomba Mola wetu akibariki kikao hiki tukiendeshe na kukimaliza kwa maelewano makubwa ili tufikie malengo tuliyojiwekea.
3. **Mheshimiwa Spika**, Tunamshukuru Mwenyezi Mungu kwa kutujaalia kudiriki na kuimaliza ibada ya mfungo wa Mwezi Mtukufu wa Ramadhani. Tunamuomba Mwenyezi Mungu atutakabalie ibada zetu zote tulizozifanya katika Mwezi huo. Amin.
4. **Mheshimiwa Spika**, Sasa naomba kuchukua nafasi hii kwa dhati kabisa kumpongeza na kumshukuru sana Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa juhudzi zake zinazoambatana na hekima na busara katika kuiongoza nchi yetu. Hakika katika kipindi hiki cha miaka yake ya uongozi ya takriban

miaka miwili na nusu, Mheshimiwa Rais amechukua juhudi kubwa ya kuhakikisha nchi yetu inapiga hatua za kimaendeleo katika nyanja zote. Katika kipindi hiki cha uongozi wake tumeshuhudia maendeleo ya hali ya juu na mafanikio katika kuimarisha miundombinu ya kiuchumi na huduma za kijamii, utawala bora, mapambano dhidi ya rushwa pamoja na kuhamasisha uwekezaji na utalii. Tunamuomba Mwenyezi Mungu azidi kumpa uwezo wa kutekeleza nia na azma njema aliyo nayo kwa wananchi wa Zanzibar na Tanzania kwa jumla juu ya kukuza uchumi wa nchi yetu na kuimarisha ustawi wa wananchi. Niwaombe viongozi wenzangu, watendaji pamoja na wananchi kwa jumla tuendelee kumuunga mkono na kuwa nae bega kwa bega katika kufikia malengo ya nchi yetu.

5. **Mheshimiwa Spika**, Vilevile nachukua fursa hii kuungana na Watanzania wenzangu kumpongeza Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan kwanza kwa kutimiza miaka miwili tangu ashike nafasi ya kuongoza nchi yetu akiwa Rais wa Awamu ya Sita; na Pili nampongeza kwa kazi kubwa anayoendelea kuifanya katika kuwatumikia wananchi wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Ni dhahiri jitihada za Rais wetu huyu zimeleta matokeo chanya na yanaonekana duniani kote. Niwashukuru pia na kuwapongeza Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Dkt. Philip Isdor Mpango na Waziri Mkuu, Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa kwa namna wanavyomsaidia Mheshimiwa Dkt. Samia katika kutekeleza majukumu yake.
6. **Mheshimiwa Spika**, Bila shaka viongozi wetu wote hawa wameonesha uwezo mkubwa katika kuongoza mabadiliko ya kiuchumi, kijamii na kisiasa katika nchi yetu. Namuomba Mwenyezi Mungu awazidishie uwezo na hekima katika kutekeleza majukumu yao.

- 7. Mheshimiwa Spika**, kwa ridhaa yako sasa naomba nichukue fursa hii nitoe pongezi na pia kukushukuru wewe binafsi kwa namna unavyosimamia shughuli za Baraza la Wawakilishi pamoja na kuuongoza Muhimili huu wa Dola. Kwa hakika wewe pamoja na wasaidizi wako - Mheshimiwa Naibu Spika na Wenyeviti wa Baraza mmekuwa mukiendesha vyema na kwa uweledi Mikutano na Vikao vya Baraza hili Tukufu. Naomba niwapongeze Wenyeviti wote na Wajumbe wa Kamati za Kudumu za Baraza kwa kazi nzuri wanazozifanya za kusimamia utendaji wa Wizara na Taasisi za Serikali. Bila shaka, ufuatiliaji wao wa karibu juu ya utendaji wa Wizara na taasisi zetu umeongeza kasi na umakini kwa viongozi na watendaji katika kutoa huduma bora kwa wananchi.
- 8. Mheshimiwa Spika**, Kwa namna ya pekee namshukuru sana Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Kusimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa Mheshimiwa Machano Othman Said, Mwakilishi wa Wananchi wa Jimbo la Mfenesini, Makamu Mwenyekiti Mheshimiwa Mtumwa Peya Yussuf, Mwakilishi wa Wananchi wa Jimbo la Bumbwini na Wajumbe wote wa Kamati hiyo kwa ushirikiano mkubwa wanaoipatia Ofisi yangu pamoja na miongozo na ushauri wanaotupa katika mipango na utekelezaji wa majukumu yetu. Naishukuru sana Kamati hii kwa kuyapitia Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais ya mwaka 2023/2024 na kuridhia yawasilishwe katika kikao chako hiki baada ya kuifanyia kazi miongozo walijotupatia.
- 9. Mheshimiwa Spika**, Nachukua nafasi hii kutoa pole kwa Baraza lako Tukufu kwa msiba wa aliyekuwa Mwakilishi mwenzetu wa Jimbo la Mtambwe Mheshimiwa Habibu Ali Mohammed aliyefariki akiwa matibabuni huko Dar es Salaam. Kwa niaba ya Serikali natoa pole kwa wanafamilia, wananchi wa Jimbo la Mtambwe na wanachama wa Chama

cha ACT Wazalendo kwa kuondokewa na mwenzetu huyu. Tunamuomba Mwenyezi Mungu ailaze roho yake mahali pema peponi, Amin.

- 10. Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo ya utangulizi, kwa ruhusa yako sasa naomba nichukue muda kidogo nieleze kwa muhtasari baadhi ya masuala ya kitaifa ambayo tayari yamefanyika na yaliyopangwa kufanyika katika nchi yetu. Hali halisi ya masuala hayo kwa undani zaidi itaelezwa na Waheshimiwa Mawaziri wa sekta husika wakati watakapowasilisha hotuba zao za bajeti.

HALI YA KISIASA

- 11. Mheshimiwa Spika**, hivi sasa ni takriban miaka miwili na nusu tangu nchi yetu kufanya Uchaguzi Mkuu Oktoba, 2020 ambapo Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi alichaguliwa kuwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi na wengine kuwa Wajumbe wa Baraza hili ama kwa kuchaguliwa katika Majimbo au kuteuliwa kwa mujibu wa Katiba yetu. Tunamshukuru Mwenyezi Mungu tangu kumalizika kwa uchaguzi huo nchi yetu imekuwa na hali ya amani na utulivu mkubwa. Vyama vya siasa vimekuwa vikifanya shughuli zake za ndani na za hadhara zikiwemo chaguzi za viongozi wao bila ya migongano wala fujo za aina yejote.

- 12. Mheshimiwa Spika**, hatunabudi kuwapongeza viongozi wetu wa nchi kwa hatua wanazoendelea kuzichukua katika kuhakikisha kuwa shughuli za kisiasa zinaendeshwa kistaarabu. Naomba kuchukua nafasi hii kuwaomba sana viongozi wa kisiasa na wananchi kwa jumla tuendelee kuheshimiana katika mitazamo yetu ya kisiasa, huku kila mmoja akiwa ni mzalendo wa kuleta maendeleo kwa jamii na nchi kwa jumla. Tukumbuke kuwa sisi viongozi tuna dhima

kubwa ya kuhakikisha kuwa wananchi wetu wanashiriki katika kuimarisah amani, utulivu na upendo kwa kufanya siasa za kistaarabu bila ya kujengeana chuki na uhasama mionganoni mwao.

- 13. Mheshimiwa Spika,** Serikali inaendelea kutekeleza vyema maelekezo ya Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi ya 2020 kupitia Wizara, Mamlaka na Taasisi zake. Taarifa za Utekelezaji wa Ilani hiyo zimekuwa zikitolewa kwa mamlaka husika kwa nyakati tofauti kama ilivyoelekezwa na Chama Tawala.

MWENENDO WA UCHUMI WA ZANZIBAR

Ukuaji wa Uchumi

- 14. Mheshimiwa Spika,** Uchumi wa Zanzibar kwa mwaka 2022 umeendelea kuimariika ambapo kasi ya ukuaji imefikia asilimia 6.8 ikilinganishwa na ukuaji wa wastani wa asilimia 5.1 mwaka 2021. Kasi hii ya ukuaji imechangiwa na kuimariika kwa baadhi ya sekta na huduma kama ifuatavyo:

- i. Kuimariika kwa sekta ya viwanda, ambapo kwa mwaka 2022 imekua kwa wastani wa asilimia 9.3 kutoka wastani wa asilimia 5.1 mwaka 2021;
- ii. Kuongezeka kwa uingiaji wa watalii nchini kutoka watalii 394,185 mwaka 2021 hadi watalii 548,503 mwaka 2022, ikiwa ni ongezeko la asilimia 39;
- iii. Kuongezeka kwa usafirishaji wa mazao ya biashara ambapo jumla ya tani 4,681.5 za karafuu zenye thamani ya **Shilingi Bilioni 3.5** mwaka 2022 zilisafirishwa na mwani tani 23,158 zenye thamani **Shilingi Bilioni 50.5** mwaka 2022 na mazao mengine ya baharini tani 11,743.7 zenye thamani ya **Shilingi Bilioni 28.4** na;

iv. Kuongezeka kwa uwekezaji kwa kutekelezwa miradi 43 ya maendeleo yenyeye thamani ya **Shilingi Bilioni 190.1** ikiwemo miundombinu ya barabara za mijini na vijiji, ujenzi wa matangi ya maji na usambazaji wa umeme.

Pato la Taifa

15. Mheshimiwa Spika, Pato halisi la Taifa kwa mwaka 2022, limeongezeka kutoka thamani ya **Shilingi Trilioni 3.275** mwaka 2021 na kufikia thamani ya **Shilingi Trilioni 3.498.** Aidha, Pato la Taifa kwa bei za soko (GDP at Current Prices) limeongezeka kufikia thamani ya **Shilingi Trilioni 5.400** mwaka 2022 kutoka thamani ya **Shilingi Trilioni 4.78** mwaka 2021.

Mfumko wa Bei

16. Mheshimiwa Spika, Kasi ya mfumko wa bei kwa mwaka 2022 imeongezeka na kufikia wastani wa asilimia 5.1 kutoka wastani wa asilimia 1.7 mwaka 2021. Ongezeko hili limetokana na kuongezeka kwa bei bidhaa zote za chakula na zisizo za chakula. Kwa mwaka 2022 bei za bidhaa za chakula zimeongezeka na kufikia wastani wa asilimia 6.0 kutoka wastani wa asilimia 0.6 mwaka 2021 na bei za bidhaa zisizo za chakula zimeongezeka na kufikia wastani wa asilimia 4.5 mwaka 2022 kutoka wastani wa asilimia 2.5 mwaka 2021.

17. Mheshimiwa Spika, Kasi ya mfumko wa bei ingeweza kuwa ya juu zaidi iwapo Serikali isingechukua juhudhi za makusudi za kudhibiti hali hiyo ikiwemo kupunguza na kusamehe ushuru kwa baadhi ya bidhaa muhimu ili wananchi waweze kumudu kununua. Kasi hii ya mfumko wa bei bado imendelea kuleta changamoto katika uchumi wetu na katika upatikanaji wa bidhaa kwa wananchi. Serikali inaendelea kuchukua hatua ili kudhibiti mfumko huu ikiwemo:-

- a. Kuendelea kutoa bei elekezi na kuzisimamia kwa bidhaa zinazoingia nchini zikiwemo bidhaa za chakula na vifaa vyaa ujenzi;
- b. Kuimarisha programu za kilimo ili kuongeza uzalishaji wa ndani; na
- c. Kupitia Benki Kuu ya Tanzania (BoT) kuendelea kudhibiti mwenendo wa sarafu ya Tanzania dhidi ya sarafu nyengine.

Mwelekeo wa Hali ya Uchumi wa Zanzibar kwa mwaka 2023

18. Mheshimiwa Spika, mwelekeo wa hali ya uchumi wa Zanzibar kwa mwaka 2023 unakwenda sambamba na utekelezaji wa Dira ya Maendeleo ya 2050, ZADEP 2021-2026 na Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi ya mwaka 2020.

19. Mheshimiwa Spika, Uchumi wa Zanzibar unakadiriwa kukua kwa wastani wa asilimia 7.1 mwaka 2023 kutokana na sababu zifuatazo:

- i Kuongezeka kwa asilimia 30 ya uingiaji wa watalii watakaotembelea Zanzibar kutoka watalii 548,503 kwa mwaka 2022 hadi watalii 713,053 mwaka 2023;
- ii Kuendelea kutekelezwa kwa miradi mikubwa ya maendeleo ikiwemo miundombinu ya barabara za mjini na vijijini, ujenzi wa Uwanja wa Ndege Pemba, Ujenzi wa Bandari ya Mangapwani na ukarabati wa Bandari ya Malindi. Miradi mingine itakayochangia ukuaji wa uchumi ni ujenzi wa miundombinu ya huduma za jamii ikiwemo miundombinu ya afya, elimu, maji safi na salama na ujenzi wa viwanja vyaa michezo kwa kila Wilaya;
- iii Kuendelea na hatua za kudhibiti kasi ya mfumko wa bei ili kubakia kwa tarakimu moja;

- iv Kuongezeka kwa usimamizi wa ukusanyaji wa mapato pamoja na matumizi ya Serikali;
- v Kuongezeka kwa hatua za kuimarisha mazingira ya biashara na uwekezaji ili kuongeza miradi binafsi ya uwekezaji kwa wawekezaji wa ndani na nje;
- vi Serikali kuongeza usimamizi wa Miradi ya Kimkakati.

SEKTA ZA UZALISHAJI NA UWEKEZAJI

20. Mheshimiwa Spika, ni ukweli usiopingika kuwa kilimo bado kinaendelea kuwa ni tegemeo la wananchi wengi katika kujikimu maisha yao. Hivyo, Serikali inaendelea kuchukua kila aina ya jitihada za kuiinua na kuiimarisha sekta ya kilimo ikiwa ni pamoja na kuwaendeleza wakulima wetu waweze kulima kitaalamu zaidi ili wapate mazao mengi na yaliyo katika hali ya ubora kwa ajili cha chakula na biashara.

21. Mheshimiwa Spika, Katika kulitekeleza hili, Serikali kupitia Taasisi yetu ya Utafiti wa Kilimo (ZARI) iliyopo Kizimbani kwa kushirikiana na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) Kituo cha Tengeru imetoa aina 4 za migomba iliyozalishwa kwa njia ya maabara (tissue culture). Aina hizi za migomba zina sifa nzuri za kustahamili mashambulizi ya wadudu aina ya minyoo ya migomba (Nematodes), wadudu wa migomba (Banana Weevils) na maradhi ya migomba yajulikanayo kwa kitaalam kama “Black Sigatoka”. Aidha, aina hizi za migomba zina uwezo wa kuzaa mikungu mikubwa ya ndizi na kuongeza uzalishaji hadi kufikia tani 65 kwa hekta kwa mwaka. Baadhi ya miche hiyo tayari imegaiwa kwa wakulima kwa ajili ya majaribio na miche mingine imepandwa katika maeneo ya Kizimbani kwa ajili ya kuendelea kukusanya na kufuatilia taarifa za ukuaji, uzazi na kuzalisha miche minge zaidi.

- 22. Mheshimiwa Spika**, Katika mikakati ya kufikia lengo la kuongeza uzalishaji kupitia tafiti, serikali imeanza kufanya tafiti za kuangalia ufanisi kwa mimea aina ya “sunflower”, mtama, mahindi, mbaazi na njugu nyasa kwa kutathmini matumizi ya viwango vya mbolea mpya ya Urea ya vidonge (Urea Deep Placement).
- 23. Mheshimiwa Spika**, katika kukuza mashirikiano na washirika wa maendeleo kupitia Shirika la Solidaridad India, Serikali imepata ufadhilli wa vifaa mbalimbali ikiwemo vya kutabiri hali ya hewa katika maeneo ya Kituo cha Utafiti Kizimbani, vifaa vya kuchunguza udongo pamoja na kupatiwa mafunzo juu ya matumizi ya vifaa hivyo. Vifaa hivyo vya kupima udongo vinauwezo wa kuchunguza virutubisho katika udongo kwenye maeneo ya kilimo na kuwawezesha wakulima kujua afya ya udongo katika maeneo yao na hivyo kuondoa tatizo la ukosefu wa rutuba na kupunguza matumizi mabaya ya mbolea.
- 24. Mheshimiwa Spika**, Katika mwelekeo wa kuongeza uzalishaji wa mazao kupitia shughuli za utafiti wa kilimo, Serikali itahakikisha kwamba inaanzisha mashamba ya mfano (Demonstration Plots) ya mazao ya mbogamboga na viungo katika eneo la Kizimbani (Unguja) na Matangatuani (Pemba) na shamba la mfano la uzalishaji wa mpunga katika mabonde ya Kinyasini, Cheju na Kibondemzungu (Unguja) na Dodeani (Pemba). Mashamba haya ya mfano yatawasaidia wakulima wetu kuweza kuona na kujifunza mifumo mbalimbali ya ukulima, kujifunza ulimaji wa aina mpya za mbegu za mazao na utunzaji wake pamoja na kutumika kuwa ni sehemu ya kuwakutanisha wakulima na wataalamu ili kuweza kubadilishana uzoefu katika kukiendeleza kilimo chetu.
- 25. Mheshimiwa Spika**, Mashamba haya yatakuwa ni sehemu ya mabadiliko ya kuondokana na kilimo cha kujikimu peke

yake na kuelekea katika kilimo cha biashara ili kuongeza pato la wakulima na taifa kwa ujumla.

- 26. Mheshimiwa Spika,** Vilevile, Serikali inaendeleza mashirikiano na mashirika mbalimbali ya kilimo kwa lengo la kupata taaluma zaidi juu ya ulimaji wenye tija; tutaendelea kufanya tafiti za kuongeza uzalishaji wa mazao na udhibiti wa wadudu na maradhi pamoja na kujenga uwezo wa wataalamu wetu wa kilimo ili waweze kwenda sambamba na kasi ya mabadiliko ya kilimo duniani. Wito wangu kwa wakulima wetu kuendelea kuziunga mkono jitihada hizo za Serikali katika kuimarisha sekta hii ya kilimo na kuendelea kutoa taarifa za miche na mbegu ambazo wanapatiwa kwa ajili ya kufanya majaribio kwani taarifa zao ni muhimu sana katika kupata majibu ya tafiti zetu zinazoendelea kufanywa.
- 27. Mheshimiwa Spika,** kwa upande wa umwagiliaji maji, Serikali inatekeleza Mradi wa Uimarishaji wa Miundombinu ya Umwagiliaji Maji ambao unaendelea kwa kasi nzuri katika maeneo yote yaliyopangwa. Mradi huu unatarajiwa kuongeza ukubwa wa eneo la umwagiliaji kutoka hekta 875 hadi kufikia hekta 1,053. Ongezeko linajumuisha uchimbaji wa visima 35 na ujengaji wa mabwawa matatu (3) kwa ajili ya kupata uhakika wa maji ya kumwagilia.
- 28. Mheshimiwa Spika,** Utekelezaji wa mradi huu kwa ujumla hivi sasa umefikia asilimia 98 ambapo tayari mabonde matatu yakiwemo Cheju, Kinyasini na Mlemele yenyе ukubwa wa hekta 542 (eka 1,355) yameshakamilika kwa asilimia 100 na jumla ya wakulima 4,475 wameshakabidhiwa konde zao kwa kuanza kilimo cha mpunga kwa msimu huu wa masika. Mradi huu unatarajiwa kuwanufaisha moja kwa moja wakulima zaidi ya 8,000 Unguja na Pemba pamoja na kutoa ajira kwa wananchi wengi wanaoishi karibu na mabonde hayo.

29. Mheshimiwa Spika, Serikali itaendelea kusimamia ukamilikaji wa maeneo mengine yaliyobaki ya mradi huu ikiwemo ujenzi wa mitaro ya udongo kwa kiwango cha zege katika mabonde yote 6 ya mradi; Ujenzi wa uzio katika mabwawa ya Kinyasini na Chaani; na Uungwaji wa umeme wa “line” tatu (3 phase line) katika Bonde la Cheju ‘B’ kwa ajili ya uimarishaji wa upatikanaji wa nishati hiyo kwenye visima vya umwagiliaji maji. Nitoe wito wangu kwa wakulima na wananchi wenzangu wanaoishi karibu na maeneo ya miradi hii kutumia vizuri fursa zilizopo katika mabonde hayo mapya kwa kulima mazao mengine ili kuongeza tija, kipato na uendelevu wa miradi hiyo.

30. Mheshimiwa Spika, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ya Awamu ya Nane imeweka msukumo mkubwa katika kuendeleza sekata ya uchumi wa buluu. Serikali imeendelea kuimarisha miundombinu ya kusaidia shughuli za uchumi wa buluu pamoja na kuwawezesha wananchi wa Zanzibar kiuchumi kupitia sekta ya Uchumi wa Buluu na Uvuvi. Lengo la haya yote ni kukuza uchumi wa Zanzibar kwa kuimarisha matumizi endelevu ya bahari pamoja na kuwawezesha wajasiriamali kukuza ubunifu, uwezo wa kupata zana, mitaji na masoko kupitia Uchumi wa Buluu.

31. Mheshimiwa Spika, Serikali imekamilisha ujenzi na kulifungua Diko na Soko la kisasa la Samaki hapo Malindi lenye uwezo wa kuhudumia wananchi 6,500 kwa siku. Soko hilo limejumuisha mitambo ya baridi yenye uwezo wa tani 250 na kuweka mtambo wa kuzalishia Barafu. Vilevile, kwa upande wa Pemba, Ujenzi wa Soko la Samaki Tumbe na uwekaji wa mtambo wa kuzalishia barafu umekamilika kwa ufanisi mkubwa. Masoko hayo yatatoa mchango mkubwa katika kuendeleza biashara na huduma muhimu kwa wavuvi na wananchi kwa ujumla.

- 32. Mheshimiwa Spika**, Katika program za kuimarisha Uchumi wa Buluu, jumla ya Boti 827 tayari zimetengenezwa na zimeanza kugawiwa kwa wananchi. Vilevile, Serikali imekamilisha ujenzi wa mashamba 55 ya ufugaji wa majongoo, mashamba 30 ya ufugaji wa kaa na mashamba 20 ya ufugaji wa samaki, kazi hiyo inaendelea kwa kasi kubwa.
- 33. Mheshimiwa Spika**, Serikali imekamilisha kuweka misingi ya kisera na kisheria kwa kuandaa Sera na Mpango Mkakati wa Uchumi wa Buluu; Sera na Mpango Mkakati wa Maendeleo ya Uvuvi pamoja na kuendelea na hatua za kukamilisha Sheria za Sekta ya Uvuvi, ikiwemo Sheria ya Uvuvi, Sheria ya Uhifadhi wa Bahari na Sheria ya Utafiti wa Uvuvi na Mazao ya Baharini.
- 34. Mheshimiwa Spika**, katika mipango ya mwaka ujao wa fedha katika uimarishaji wa Uchumi wa Buluu, Serikali inaendelea na utaratibu wa ununuzi wa meli za kisasa na ujenzi wa mitambo ya kusarifu samaki kwa kushirikiana na Shirika la IFAD. Aidha, Serikali imepanga kuendelea na ujenzi wa masoko ya kisasa ya samaki pamoja na kuanza ujenzi wa madiko na masoko ya samaki na ujenzi wa bandari jumuishi za uvuvi.
- 35. Mheshimiwa Spika**, kupitia mradi mpya wa kuwaendeleza wanawake kwenye ufugaji wa mazao ya baharini chini ya ufadhili wa KOREA wenyе thamani ya **USD Milioni 5.5**, wakulima wa mwani wataendelea kufaidika kwa mafunzo na ujenzi wa miundombinu itakayo jumuisha ujenzi wa vituo vya masoko (market centers) vya ukusanyaji na usarifu wa mwani.
- 36. Mheshimiwa Spika**, Katika sekta ya mafuta na Gesi Asilia, Serikali ya Mapinduzi Zanzibar tayari imeshalipa jumla ya Shilingi Milioni 947 kwa wananchi walioathirika na utafiti

wa awali wa mafuta na Gesi asilia ambazo ni wastani wa asilimia 87 ya fedha wanazodai. Kiasi cha fedha kilichobakia kitalipwa kwa wananchi hivi karibuni. Tayari data za mafuta na Gesi Asilia katika kitalu cha Pemba – Zanzibar na vitalu Nam 9 mpaka 12 zimepatikana kwa mashirikiano makubwa baina ya SMZ na SMT. Ikumbukwe kuwa data hizo zilikuwa zikihifadhiwa kwa muda mrefu kisheria huko Tanzania Bara.

- 37. Mheshimiwa Spika**, Taarifa hizo zitasaidia kuligawa eneo hilo upya na baadae Serikali itaingia mikataba na makampuni makubwa kwa ajili ya uekezeji katika maeneo hayo katika sekta ya mafuta na Gesi Asilia. Hivyo, sekta nyengine za kiuchumi na wananchi kwa ujumla wanaweza kufaidika na hatua hiyo.
- 38. Mheshimiwa Spika**, Serikali ya Mapinduzi Zanzibar itahakikisha kuwa wananchi wote walioathirika na utafiti wa awali wa mafuta na gesi asilia watalipwa fidia zao kikamilifu. Serikali itaendelea kufanya utafiti wa kina wa 3D kwa lengo la kupata taarifa zitakazotuwezesha kuchimba kisima cha majaribio. Aidha, Serikali imepanga kuanza ujenzi wa bohari ya kuhifadhia mafuta yenye uwezo wa mita za ujazo Milioni thelathini (30,000,000) jambo ambalo litaiwezesha Zanzibar kuagiza mafuta yetu wenyewe na kupunguza gharama za mafuta.
- 39. Mheshimiwa Spika**, napenda nitoe wito kwa wahusika wote wa sekta hii ya uchumi wa buluu kushirikiana kikamilifu katika kuziendeleza jitihada zinazochukuliwa na Serikali yetu. Juhudi hizi bila shaka zitaongeza kiwango cha uvuvi na kuleta tija zaidi kwa kuongeza uzalishaji wa samaki kwa asilimia 29. Ni jukumu letu sote kutekeleza maelekezo tunayopatiwa na wataalamu wetu wa sekta hii pamoja na kuilinda miundombinu inayohusika na sekta hii ili iweze kutunufaisha sote kwa pamoja.

Maendeleo ya Uwekezaji

- 40. Mheshimiwa Spika,** Suala la uwekezaji ni moja ya vipaumbele vya nchi yetu katika juhudini za kukuza uchumi na kuleta maendeleo. Katika kulismamia hilo, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar inaendelea kuweka mazingira mazuri ya kisera na kisheria yatakayoimariswa uwekezaji hapa nchini. Tunaamini kwamba tukiwa na uwekezaji imara tutaweza kuongeza pato la taifa, tutakuza ajira na uchumi wa nchi na hatimae ustawi wa nchi na wananchi utaimarika zaidi.
- 41. Mheshimiwa Spika,** Miiongoni mwa mikakati ambayo Serikali inaendelea nayo ni kuimariswa utoaji wa huduma kwa wawekezaji ambapo mbali na kutoa huduma katika kituo kimoja (One Stop Center), Serikali imepanga kutoa huduma kwa kutumia Mfumo wa Kielektroniki ambapo huduma zote za Uwekezaji zitapatikana kwa njia ya Mtando. Mfumo huu utaziunganisha taasisi zote zilizoko chini ya kituo cha utoaji wa huduma za pamoja “One Stop Center”. Serikali vilevile inaendelea kuimariswa miundombinu ya uwekezaji kupitia Maeneo Huru ya Micheweni, Fumba na Amani. Ujenzi wa miundombinu katika Eneo Huru la Micheweni unaendelea ambapo barabara ya kilomita 13.5 imejengwa kwa kiwango cha lami laini, miundombinu ya umeme iko tayari na miundombinu ya maji inaendelea kuwekwa. Lengo likiwa ni kufungua fursa za kisiwa cha Pemba kwa shughuli za uwekezaji.
- 42. Mheshimiwa Spika;** Serikali imesajili miradi ya uwekezaji 60 hadi kufikia mwezi Machi, 2023 ambayo inatengeneza mtaji wa makisio ya **Dola za Kimarekani 433,077,054** na inatarajiwa kutengeneza jumla ya ajira 1,937 kwa wananchi. Aidha, katika mwelekeo wa bajeti mpya, Serikali imepanga pamoja na mambo mengine kupokea na kusajili miradi 100 ambayo itatengeneza mtaji wa **Dola za Kimarekani** zipatazo **Milioni**

500 na kuleta ajira zipatazo 2,000 kwa wananchi; kuendelea na zoezi la kutangaza fursa zilizopo katika uwekezaji wa visiwa vidogo vidogo; kujenga na kuendeleza miundombinu (maji, umeme na barabara) katika maeno huru ya uchumi (Micheweni, Fumba na Amani) ili kuvutia wawekezaji zaidi; kuharakisha utaratibu wa upatikanaji maeneo yaliyoainishwa kuwa ni ardhi ya akiba (land bank) kwa lengo la uwekezaji wa miradi yenye tija pamoja na kuendelea na awamu ya pili ya kufanya muunganiko (intergration) na mifumo mengine ya serikali inayohudumia wawekezaji.

43. Mheshimiwa Spika, napenda niwahamasishe wawekezaji wetu wote kuendelea kuwekeza katika nchi yetu ili kupata maendeleo pamoja na kutoa ajira kwa vijana wetu. Aidha, tunawaomba kuendelea kufuata taratibu zote za uwekezaji pamoja na kuendelea kutumia mifumo yote stahiki katika kuendesha shughuli zao za uwekezaji. Nasi tunawaahidi tutaendelea kuhakikisha kuwa huduma zitaendelea kupatikana kwa ufanisi na urahisi huku tukizingatia udhibiti wa mazingira na kuheshimu silka, mila na tamaduni nzuri za Wazanzibari.

Maendeleo ya Sekta ya Utalii

44. Mheshimiwa Spika, Sekta ya Utalii ni mionganini mwa sekta muhimu sana katika kukuza uchumi wa nchi yetu. Serikali imekuwa ikiendelea kuchukua juhudini kubwa katika kuitangaza nchi Kitaifa na Kimataifa ili tuzidi kupata watalili wengi zaidi mwaka hadi mwaka. Kumekuwa na ongezeko la idadi ya watalii walioingia nchini kwa asilimia 39 kutoka watalii 394,185 mwaka 2021 hadi kufikia watalii 548,503 mwaka 2022.

45. Mheshimiwa Spika, Ongezeko hili limetokana na kuimarika kwa huduma mbalimbali zikiwemo miundombinu ya usafiri,

huduma za umeme, uwepo wa maeneo ya utalii, ukarimu wa wananchi wetu pamoja na kuimariika kwa hali ya usalama katika maeneo wanayoishi na kutembelea watalii kulikotokana na kukiimariisha kikosi cha Polisi Utalii na Diplomasia cha ulinzi wa watalii na mali zao. Kuwepo kwa kikosi hiki kumezidi kuongeza hali ya utulivu kwa wageni na kuweza kufanya shughuli zao kwa utulivu mkubwa zaidi.

- 46. Mheshimiwa Spika**, napenda niwanasihi wadau wote wa utalii kuendelea kushirikiana na Serikali katika kuendeleza sekta hii. Serikali kwa upande wetu, tutaendelea kufanya maboresho ya vivutio vya utalii nchini, kuongeza jitihada na kuwekeza katika utalii wa urithi ikiwemo kufanya tafiti na kuhifadhi maeneo ya urithi pamoja na kuimariisha na kutunza maeneo na vitu vya kale na kihistoria ili visaidie katika kuimariisha uchumi na kutunza historia kwa vizazi vijavyo.

SEKTA ZA HUDUMA ZA JAMII

Maendeleo ya Sekta ya Usafirishaji na Mawasiliano

- 47. Mheshimiwa Spika**, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar inaendelea kutekeleza miradi mbalimbali inayolenga kuimariisha miundombinu ya usafiri wa baharini. Miradi hiyo ni Uimarishaji wa Bandari ya Malindi ambapo kazi ya uchimbaji wa mchanga katika Gati nambari 3 ili kuongeza kina cha maji hadi kufikia mita sita (6) kwenda chini (low tide) tayari imekamilika na kupelekea kupata eneo jengine la kuegesha meli zenyе urefu wa mita 100 na hatimae muda wa meli kusubiri kupata huduma za bandari umepungua. Aidha, katika kutatua changamoto ya mrundikano wa makontena katika Bandari ya Malindi, Serikali imejenga bandari kavu (Inland Container Depot - ICD) katika eneo la Bwawani lenye ukubwa wa mita za mraba 4,000 lenye uwezo wa kuhifadhi makontena 320.

- 48. Mheshimiwa Spika,** Serikali imeanza kutumia eneo la Maruhubi lenye ukubwa wa mita za mraba 50,000 kwa ajili ya kuweka makontena matupu. Kazi ya kulitengeneza eneo la Maruhubi kwa kujenga ICD inaendelea. Kwa upande wa Bandari ya Mkokotoni ujenzi wa gati (walling course way) yenye urefu wa mita 170 na upana wa mita 7 ambaao ina kichwa cha jetty chenye urefu wa mita 20 na upana wa mita 35 tayari umekamilika na ujenzi wa njia ya wapita kwa miguu pamoja na jengo la abiria lenye uwezo wa kuhifadhi abiria 250 unaendelea.
- 49. Mheshimiwa Spika,** Serikali inaendelea na kazi mbalimbali za kuanzisha na kuimarisha bandari zetu ikiwemo Ujenzi wa Bandari ya Shumba Mjini yenye urefu wa mita 45 na upana wa mita 20 itakayohudumia abiria na mizigo na Bandari ya Mkoani kwa ajili ya kuhudumia meli za Makontena. Vilevile, Serikali inakusudia kubadilisha muonekano wa Bandari ya Wete kwa kuijenga upya gati ambayo itaweza kuhudumia meli za makontena na mizigo ili iweze kufanya kazi zake kwa ufanisi. Ni matumaini yetu kuwa kukamilika kwa miradi hii kutaiwezesha sekta hii ya usafirishaji baharini kutoa huduma zake kwa wananchi na wafanyabiashara kwa ufanisi zaidi.
- 50. Mheshimiwa Spika,** Kwa upande wa kuimarisha huduma za usafiri wa anga, Serikali inaendelea kukamilisha taratibu za ujenzi wa Uwanja wa Ndege Pemba ambapo kwa sasa tayari imeshasaini Mkataba wa Ujenzi na Mkandarasi Propav/ Mecco JV. Vile vile Serikali imeandaa utaratibu wa kusaidia Menejimenti katika huduma za uendeshaji Viwanja vya Ndege ambapo wataalamu kutoka Kampuni ya SEGAP ya Ufaransa wanatoa usaidizi huo.
- 51. Mheshimiwa Spika,** Utoaji wa huduma bora katika viwanja vya ndege ni muhimu ili kuvutia mashirika ya ndege makubwa

na mengi zaidi kutua viwanja vyetu. Kampuni ya Emirate Leisure ambayo inaendesha biashara katika jengo jipya la TB3 pamoja na Kampuni ya Dnata inayojishughulisha na shughuli za uhudumiaji wa ndege tayari zimeanza kazi zao.

- 52. Mheshimiwa Spika,** Serikali itaendelea kuimarisha huduma za mawasiliano kwa kutoa elimu kwa jamii ili kwenda sambamba na mabadiliko ya teknolojia katika shughuli zetu za kila siku. Tutaendelea na kazi ya kuziunganisha na mkonga taasisi zote za Serikali pamoja na kuwa na mpango wa kuanzisha huduma ya kuufikisha mkonga huo hadi kwenye majengo yote ya biashara na makaazi (Fiber To The Home). Aidha, tumeponga kuongeza wigo katika upatikanaji wa “Public WiFi” kwenye maeneo yenye mikusanyiko ya shughuli za kiuchumi na kijamii kama vile maeneo ya biashara na vyuo vikuu, Unguja na Pemba kwa malipo nafuu.

Maendeleo ya Sekta ya Elimu

- 53. Mheshimiwa Spika,** Serikali inaendelea kutekeleza jukumu lake la msingi la kuwapatia elimu watoto na vijana wetu wote katika ngazi mbalimbali. Serikali imezidi kuimarisha miundombinu ya skuli kwa kukamilisha ujenzi wa skuli 10 za ghorofa Unguja na Pemba zikiwemo 7 za msingi na Skuli 3 za Sekondari. Aidha, Serikali inaendelea na ujenzi wa skuli 5 za Sekondari Unguja na Pemba. Vilevile, jumla ya maabara 10 (Unguja 5 na Pemba 5) za sayansi zimekamilika katika skuli za Sekondari.

- 54. Mheshimiwa Spika,** katika kuwaandaa vyema vijana wetu na maisha baada ya skuli, Serikali imekamilisha Mtaala mpya wa umahiri kwa ngazi ya elimu ya Maandalizi na Msingi ambao umeanza kutumika rasmi katika skuli zote za Serikali na binafsi kwa madarasa ya Maandalizi mwaka wa kwanza,

Darasa la kwanza, darasa la nne na darasa la saba. Lengo la mtaala huu ni kumjenga mwanafunzi kuweza kujifunza kwa kufikiria kwa njia ya ubunifu na kuepukana na kukariri.

- 55. Mheshimiwa Spika**, Jumla ya walimu 8,936 wa skuli za Serikali na binafsi Unguja na Pemba wamepatiwa mafunzo ya matumizi ya mtaala huu mpya wakiwemo; walimu 2,082 wa maandalizi, 2,297 wa darasa la kwanza, 2,545 wa darasa la nne na 2,012 wa darasa saba. Aidha, maafisa 132 wa Elimu wamepatiwa mafunzo hayo wakiwemo Wakaguzi, Maafisa wa Baraza la Mitihani na Washauri wa Masomo katika vituo vya walimu Unguja na Pemba.
- 56. Mheshimiwa Spika**, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar inaendelea kuwapatia mikopo wanafunzi wa elimu ya juu kupitia Bodi ya Mikopo ya Elimu ya Juu ya Zanzibar ambapo kwa mwaka huu idadi imefikia wanafunzi 4,875 ikiwa 1,815 wapya na 3,060 wanaoendelea na masomo. Aidha, jumla ya wanafunzi bora 157 (30 wapya na 127 wanaoendelea na masomo) waliofaulu vizuri zaidi kwa daraja la kwanza katika mitihani ya Taifa ya Kidato cha Sita katika masomo ya Sayansi, Biashara na Sanaa wamefaidika na ufadhili wa masomo unaotolewa na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.
- 57. Mheshimiwa Spika**, katika sekta hii ya elimu Serikali inaendeleza kuimarisha ushirikiano na washirika wa maendeleo ili kuweza kutekeleza miradi mbalimbali ya maendeleo yenye lengo la kuimarisha ubora wa elimu hapa nchini. Hivi karibuni Serikali imeingia mkataba na Benki ya Dunia kwa mradi wenye thamani ya **Dola za Kimarekani Milioni 50** unaolenga kuwapatia mafunzo walimu, kuongeza vifaa vya kufundishia, kujenga skuli pamoja na kuhamasisha matumizi ya TEHAMA katika elimu. Aidha, Benki ya Maendeleo ya Afrika (ADfB) imefadhili mradi wenye thamani

ya **Dola za Kimarekani Milioni 50** unaolenga kuimarisha ujuzi wa vijana katika soko la uchumi wa buluu.

58. Mheshimiwa Spika, Mipango ya Serikali katika sekta hii ya elimu inalenga kutekeleza vipaumbele vifuatavyo:

- i. Kuandaa Mpango wa Maendeleo ya Sekta ya Elimu wa Miaka 8 (2023 – 2030);
- ii. Kuimarisha miundombinu ya elimu kwa kujenga madarasa 1,000 ya Maandalizi, Msingi na Sekondari kupitia ujenzi wa skuli 21 za ghorofa na kukamilisha madarasa 272 yaliyoanzishwa na wananchi;
- iii. Kuendelea kujenga vymo vitano vya mafunzo ya amali; Chuo cha Ubaharia katika eneo la SUZA kampasi ya Nkurumah; Utanuzi wa jengo la karakana ya makenikia katika eneo la Taasisi ya Karume ya Sayansi na Teknolojia pamoja na ujenzi wa Incubator; na
- iv. Kuimarisha upatikanaji wa Vifaa vya Kujifunzia na Kufundishia katika ngazi zote za elimu.

59. Mheshimiwa Spika, napenda kuchukua fursa hii kuwahimiza watoto na vijana wetu kusoma kwa bidii zaidi kwani Serikali inachukua jitihada zote hizi ili kuhakikisha wanapata elimu bora na inayoendana na mahitaji. Aidha, naomba niwasisitize wazazi na walezi wenzangu kuwa tuendelee kuwasimamia watoto wetu katika masomo yao na mienendo yao ili kujua maendeleo yao na changamoto wanazozikabili katika masomo yao ili kwa pamoja tuweze kuchukua hatua. Serikali kwa upande wetu, tutaendelea kutekeleza jukumu letu hili la kuwapatia elimu vijana wetu na kusimamia maendeleo yao.

Uimarishaji wa Huduma za Maji Safi na Salama

- 60. Mheshimiwa Spika,** maji ni rasilimali muhimu sana kwa maisha ya viumbe vyote na Serikali imekuwa ikichukua kila aina ya jitihada kuhakikisha wananchi wa Zanzibar wanapata huduma ya maji safi na salama katika maeneo yote. Licha ya jitihada hizo, bado kumekuwa na changamoto ya ongezeko la mahitaji ya rasilimali hii ya maji katika maeneo mengi. Ongezeko hili kwa kiasi kikubwa linatokana na kutanuka kwa miji kunakoendana na kuongezeka kwa idadi ya watu pamoja na kuimari kwa shughuli za kiuchumi na kijamii ikiwemo uwekezaji na utalii. Aidha, suala la mabadiliko ya tabianchi pamoja na uvamizi wa vianzio vya maji kumechangia uhaba wa maji katika vianzio vyetu vingi. Uchakavu wa miundombinu ya maji pia kumepelekea ama kushindwa kusambaza maji au kupotea kwa maji mengi kabla ya kuwafikia watumiaji.
- 61. Mheshimiwa Spika,** Ili kuitatua changamoto hiyo, Serikali imekuwa ikichukua jitihada kubwa za kuimari upatikanaji wa huduma hio ambapo hivi sasa imekamilisha kazi ya uchimbaji wa visima 64 katika maeneo ya Dole, Kidutani, Dimani, Mfenesini, Maungani, Mkorogo na Masingini. Uchimbaji huo wa visima umeenda sambamba na ujenzi wa matangi 15 ya kuhifadhia maji ambapo ujenzi wake umefikia wastani wa asilimia 78.
- 62. Mheshimiwa Spika,** Vilevile, Serikali inaendelea na kazi ya ulazaji wa mabomba ambayo imefikia wastani wa kilomita 418.33 kati ya kilomita 466.9 sawa na asilimia 90. Pamoja na hayo, kazi ya ujenzi wa vibanda 52 vya kuhifadhi mitambo ya kuendeshea pampu inaendelea katika hatua za mwisho kwa Unguja na Pemba.

63. Mheshimiwa Spika, ni matumaini yetu kwamba kazi hizi zitakapokamilika na kila mmoja kutekeleza wajibu wake, changamoto ya kutopatikana huduma za maji safi na salama katika maeneo mengi itaondoka. Ni muhimu na nisisitize kwa wananchi kuendelea kushirikiana na wataalamu wetu waliopo katika maeneo yetu ili kuhakikisha kazi zao zinakwenda vizuri na kuzikamilisha bila ya vikwazo vyovyote. Aidha, niwaombe sana wananchi tuendelee kuvilinda vianzio vya maji pamoja na miundombinu yake; kutumia maji kwa uangalifu zaidi na kukubali kuwa mchango wa kila mmoja ni muhimu katika kufanikisha azma ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ya kuwapatia wananchi huduma ya maji safi na salama.

MASUALA MTAMBUKA

Sensa ya Watu na Makaazi

64. Mheshimiwa Spika, Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imekamilisha zoezi la Sensa ya Watu na Makaazi iliyofanyika tarehe 23 Agosti, 2022 ambayo pia ilijumuisha Sensa ya Majengo na Anwani za Makaazi. Matokeo ya awali ya Sensa yamezinduliwa rasmi na Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania tarehe 31 Oktoba, 2022, Uwanja wa Jamhuri Jijini Dodoma. Aidha, Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa, Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania siku ya tarehe 15 Aprili, 2023 alizindua rasmi Ripoti ya Sensa za Mgawanyiko wa Idadi ya Watu kwa Maeneo ya Kiutawala na Mgawanyiko wa Idadi ya Watu kwa Umri na Jinsi hapo katika Ukumbi wa Dkt. Ali Mohamed Shein, SUZA Zanzibar.

65. Mheshimiwa Spika, Nitumie fursa hii kuwashukuru sana wajumbe wote wa Baraza hili Tukufu kwa kushiriki kikamilifu katika kuhamasisha wananchi katika maeneo yetu na hatimae

kukamilisha zoezi la Sensa. Aidha, niwashukuru viongozi wa ngazi zote na wananchi wote kwa mashirikiano waliyoyatoa wakati wote wa zoezi la Sensa lilipokuwa likiendelea.

- 66. Mheshimiwa Spika**, kama tulivyopokea matokeo ya awali kuwa kwa upande wa Zanzibar idadi ya watu imeongezeka kutoka **Milioni 1.3** mwaka 2012 hadi watu **Milioni 1.9** mwaka 2022 ikiwa ni sawa na wastani wa ongezeko la idadi ya watu la asilimia 3.7 kwa mwaka. Kujulikana huko kwa idadi ya watu kutasaidia kupatikana kwa taarifa za msingi katika kupanga, kutekeleza na kutathmini programu mbalimbali za maendeleo. Aidha, kupitia matokeo hayo ya sensa kutasaidia kufanya maamuzi yenyeye ushahidi (Results Based Decision) kwa kuzingatia takwimu zilizopo; kuimarika kwa mipango yetu ya maendeleo ambayo itazingatia ongezeko la idadi ya watu wakati wa kutatua changamoto zitakazojitokeza wakati wa utekelezaji wa mipango hiyo pamoja na kupelekea utoaji mzuri wa huduma bora na stahiki kwa wananchi wote.
- 67. Mheshimiwa Spika**, Serikali zetu zinaandaa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 ambao umezingatia Kanuni na Mapendekezo ya Umoja wa Mataifa ya kufanya Sensa. Uwepo wa Mwongozo huo utasaidia kuhakikisha kuwa matokeo ya Sensa yanatumika katika kutunga na kutekeleza sera na mipango ya maendeleo ya kisekta katika ngazi zote za utawala. Aidha, utaongeza uelewa, uwazi na kupanua wigo wa matumizi ya Matokeo ya Sensa kwa wadau wote hususan Serikali katika kupanga mipango jumuishi kwa maendeleo endelevu ya kijamii, kiuchumi na mazingira.
- 68. Mheshimiwa Spika**, wito wangu kwa watumiaji wote wa matokeo ya Sensa kuhakikisha kuwa wanafuata Muongozo huo kwa makini pindi utakapokamilika na kuwa tayari kwa matumizi.

Masuala ya Kukabiliana na Maafa

- 69. Mheshimiwa Spika,** kabla ya kuingia kwa msimu wa Masika, Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania, Kanda ya Zanzibar ilitoa mwelekeo wa mvua za masika katika ukanda wetu wa Visiwa vya Unguja na Pemba. Mwelekeo huo ulionesha kuwa mvua za Masika kwa mwaka 2023 zitakuwa za wastani hadi juu ya wastani yaani za kawaida au zitaongozeka kidogo kwa upande wa kisiwa cha Unguja na kuwa za wastani au chini ya wastani yaani za kawaida au kupungua kidogo kwa upande wa kisiwa cha Pemba.
- 70. Mheshimiwa Spika,** kiuhalisia mpaka tunaandaa hotuba hii, hali ya unyeshaji wa mvua hizo umekuwa kama ilivyotabiriwa na Mamlaka hiyo. Hata hivyo, wakati wa kipindi hiki cha msimu tumeshuhudia baadhi ya maeneo ya kisiwa cha Unguja hasa Kaskazini yakikumbwa na upopo mkali ulioathiri nyumba za makaazi na majengo ya ibada. Tunaendelea kuwapa pole wananchi wote waliopata athari kutokana na upopo huo na Serikali kwa upande wake ilichukua nafasi ya kuwafariji kwa kuwapa misaada ya kurejesha hali zao kwa kiasi. Tuendelee kuwasisitiza wananchi kufuata maelekezo ya wataaalamu wetu kuhusu njia bora za kujenga au kuezeka nyumba zetu ili kupunguza uwezekano wa kuathirika na hali kama hizo za upopo au mvua kubwa zinapotokea.
- 71. Mheshimiwa Spika,** Katika kukabiliana na majanga na maafa, Serikali inaendelea kuiimarisha Kamisheni ya Kukabiliana na Maafa na wadau wake kwa kuwapatia vifaa vya kufanyiakazi vikiwemo vya mawasiliano, mitambo na vile vya misaada ya kibinadamu pamoja na kuwapatia mafunzo yanayoendana na matumizi ya vifaa hivyo.

72. Mheshimiwa Spika, nichukue fursa hii kwa mara nyengine tena kuwaomba sana wananchi kufuatilia taarifa zinazotolewa na wataalamu wetu juu ya tahadhari mbalimbali na kuchukua hatua stahiki kama zinavyoelekezwa na mamlaka husika. Naamini tukichukua hatua kutokana na tahadhari hizo, tutapunguza kwa kiasi kikubwa athari zinazotokana na majanga yanayotukabili mara kwa mara ikwemo upemo, mvua kubwa, moto na maradhi ya miripuko.

Mapambano dhidi ya Udhgilishaji wa Kijinsia na Kusimamia Maadili

73. Mheshimiwa Spika, Serikali yetu inaendelea kupinga vikali vitendo vya udhalilishaji wa kijinsia unaofanywa hasa kwa wanawake na watoto. Serikali imeendelea kutoa elimu na kuhamasisha jamii yetu kuhusu kuendelea kupambana na vitendo hivyo katika maeneo na makundi mbalimbali ya kijamii zikiwemo Skuli, Shehia, Madrasa na Kambi za JKU, vikundi vya mazoezi na Jumuia ya waendesha bodaboda na bajaji.

74. Mheshimiwa Spika, mbali na elimu hiyo, Serikali inaendelea kuratibu na kuimarisha mwitiko wa kutatua changamoto katika ushughulikiaji wa kesi na matukio ya ukatili na udhalilishaji katika jamii kwa kuitisha mikutano ya wadau mbali mbali wakiwemo Polisi, Ofisi ya DPP, Mahakama, Waratibu wa Wanawake na Watoto wa Shehia na Vikundi kazi vya Wasaidizi wa Sheria wa Wilaya zote za Zanzibar. Mikutano hiyo imepelekea kuanzishwa kwa Jukwaa la Mashauriano ambalo litajadili na kutatua kesi za udhalilishaji zenye changamoto.

75. Mheshimiwa Spika, Mwelekeo wa Serikali katika mapambano haya ni kuzipitia upya sheria na sera zinazohusu masuala ya

jinsia na watoto zikiwemo Sera ya Jinsia Zanzibar ya mwaka 2016 na Sheria ya Mtoto Nam: 6 ya Mwaka 2001. Aidha, tumedhamiria kupunguza idadi ya watoto wanaosafirishwa kinyume na sheria na utaratibu wa usafirishaji wa binaadamu; kuendelea kutoa huduma ya ushauri nasaha na msaada wa kisheria na kutoa huduma ya nyumba salama pamoja na kuukamilisha, kuuchapisha na kuusambaza kwa wahusika Mpangokazi Mpya wa kupambana na vitendo vyatilili na udhalilishaji.

- 76. Mheshimiwa Spika**, Naomba kuchukua nafasi hii kutoa wito kwa viongozi wa dini, wasaidizi wa sheria na asasi za kiraia tuendelee kushirikiana kwa karibu zaidi katika kuhamasisha na kuelimisha makundi yote ya jamii wakiwemo watoto, vijana, familia na jamii kwa ujumla dhidi ya mapambano haya. Tujenge jamii ambayo pia itakuwa na uwezo wa kutoa taarifa na mashirikiano kwa vyombo vyatendo vyatilili na watoto wetu kama inavyoelekezwa katika dini, mila na desturi zetu. Pamoja na hayo sisi wazazi na walezi tujenge utaratibu wa kufuatilia mienendo ya watoto wetu kwa ukaribu ili kuwakinga na tabia ambazo ni kinyume na maadili yetu. Ni busara tukawahimiza watoto na vijana wetu kutofuata na kutoshawishika na vitendo ambavyo havina maadili kwetu.
- 77. Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo juu ya masuala mbalimbali ya jumla kwa baadhi ya sekta, sasa naomba kutoa taarifa ya utekelezaji wa kazi za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2022/2023 na malengo ya Ofisi kwa mwaka wa fedha 2023/2024.

UTEKELEZAJI WA KAZI ZA KAWAIDA NA MIRADI YA MAENDELEO KWA KIPINDI CHA JULAI – MACHI 2022/2023

78. Mheshimiwa Spika, shughuli za kawaida na miradi ya maendeleo kwa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, zinatekelezwa kupitia Idara saba, Taasisi tatu pamoja na Vitengo sita vinavyoripoti moja kwa moja kwa Katibu Mkuu. Kutokana na utaratibu wa Serikali wa kutekeleza majukumu yake kwa kutumia Bajeti inayotumia Programu (Programme Based Budget), Ofisi kupitia Idara na Taasisi hizo inatekeleza Programu Kuu 7 na Programu Ndogo 14. Aidha, Programu hizo zinatekelezwa kupitia Mafungu matatu ya kibajeti ambayo ni:

- i C01 – Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais
- ii C02 – Baraza la Wawakilishi, na
- iii C03 – Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar

79. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha Julai – Machi 2022/2023, utekelezaji wa kazi za kawaida na kazi za maendeleo kwa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kupitia Program zake ni kama ifuatavyo:

C01 – OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS

PROGRAMU KUU - C0101: URATIBU WA SHUGHULI ZA MAKAMU WA PILI WA RAIS

Programu Ndogo - (C010101): Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais

80. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina Programu Ndogo moja ya Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais ambayo jukumu lake ni kuratibu kazi za kila siku za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais pamoja na utoaji wa huduma zote muhimu anazostahiki. Katika mwaka wa fedha 2022/2023, Ofisi kupitia Programu hii imetekeleza yafuatayo:-

- i. Imeratibu ziara 16 za ndani ya nchi (Unguja, Pemba na Tanzania Bara) na ziara moja (1) ya nje ya nchi za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais (**Kiambatisho Nam. 1**);
- ii. Imeratibu na kufuutilia utekelezaji wa ahadi alizozitoa Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar kwa wananchi, taasisi na jamii zinazolenga kuleta maendeleo;
- iii. Inaendelea kushughulikia malalamiko/Migogoro na kero za wananchi ambapo jumla ya Malalamiko/Migogoro 118 imepokelewa, kati ya hayo malalamiko 06 yamepatiwa ufumbuzi kwa kushirikiana na Taasisi husika. Ofisi inaendelea kufuutilia hatua zinazochukuliwa katika kuyapatia ufumbuzi malalamiko yaliyobaki yaliyopo katika Taasisi mbali mbali za Serikali na binafsi (**Kiambatisho Nam. 2**);
- iv. Imeimarisha mashirikiano na mahusiano mema ya Kitaifa na Kimataifa kwa kufanya vikao 51 na Mabalozi pamoja na Wageni Mbalimbali wa ndani na nje ya nchi (**Kiambatisho Nam. 3**);

- v. Imeratibu vikao viwili vyta Mawaziri vinavyohusu uwasilishaji wa Taarifa za Utekelezaji wa Wizara zote za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;
- vi. Imetoa taarifa za matukio yote aliyofanya na kushiriki Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar sambamba na kuhifadhi jumla ya matukio 93, hotuba 28 na Picha 475 kwa ajili ya kumbukumbu na matumizi ya baadae.

81. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Programu hii inayotekelze na Afisi ya Faragha ya Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 1,708,067,126** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 1,066,956,428** ambazo ni sawa na **asilimia 80** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na asilimia 62 kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

PROGRAMU KUU - (CO102): URATIBU WA SHUGHULI ZA SERIKALI

82. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina jukumu la kuweka mfumo imara na endelevu wa utoaji na upatikanaji wa huduma bora za Serikali kwa jamii kuitia Programu Ndogo nne ambazo ni Kukabiliana na Maafa, Sherehe na Maadhisho ya Kitaifa, Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar na Shughuli za SMZ – Dodoma. Utekelezaji wa kazi kwa kila Programu Ndogo kwa kipindi cha Julai – Machi 2022/2023 ni kama ifuatavyo:

Programu Ndogo – (CO10201): Kukabiliana na Maafa

83. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya Kukabiliana na Maafa ina jukumu la kuainisha, kuimarisha na kuratibu utekelezaji wa Sera ya Kukabiliana na Maafa hapa Zanzibar

inayolenga kujenga uhimili wa jamii katika kukabiliana na maafa. Katika kipindi cha Julai – Machi cha mwaka wa fedha 2022/2023, Programu Ndogo ya Kukabiliana na Maafa imetekeleza yafuatayo:-

- i. Imetoa elimu ya kijiandaa na kukabiliana na maafa kwa makundi mbalimbali ya jamii wakiwemo wanafunzi 1,929 (wanawake 990 na wanaume 939), wafanyakazi 100 wa Taasisi nne (4) za Serikali, vijana 20 wa Baraza la Vijana Kusini (wanawake 11 na wanaume 9). Aidha, elimu pia imetolewa kwa wananchi 25 kutoka Jumuiya ya Uhifadhi Mazingira na Misitu Charawe, wananchi 120 kutoka kamati za uvuvi pamoja na wananchi 75 kutoka Shehia ya Mboriborini, Shaurimoyo na Saateni. Vilevile, elimu ya kukabiliana na maafa imetolewa kupitia vyombo vya habari ambapo jumla ya vipindi 13 vimerushwa hewani kupitia ZBC TV na Radio, Spice FM Radio na Bahari FM Radio;
- ii. Imetoa tahadhari za mapema kwa jamii juu ya majanga mbalimbali ambayo ama yametokea nchini au maeneo jirani au yameibuka katika baadhi ya maeneo ndani ya visiwa vyetu ili wananchi waweze kuchukua hatua za kujikinga na kukabiliana na majanga hayo. Mionganis mwa tahadhari zilizotolewa ni kuhusu: Mripuko wa maradhi ya Ebola yaliyotokea nchini Uganda; Mripuko wa maradhi ya Surua yaliyotokea hapa Zanzibar; Kuongezeka kwa matukio ya moto; Mwelekeo wa mvua za Masika zilizoanza kunyesha mwezi Machi na kutarajiwa hadi Juni, 2023; na Tishio la ugonjwa wa kichaa cha mbwa na hatua zinazopaswa kuchukuliwa katika kukabiliana na ugonjwa huo.
- iii. Imeratibu operesheni na utoaji wa huduma katika matukio 126 ya majanga yaliyotokea Unguja na Pemba yakiwemo ya moto (101), ya upopo mkali (9), ya kuzama baharini (10), kuporomoka kwa nyumba, kuanguka kwa ukuta, athari za Kemikali pamoja na tukio la kula samaki aina ya bunju

anayesadikiwa kuwa na sumu. Matukio hayo yalisababisha vifo vyatatu sita na kupotea kwa watu wawili kutokana kuzama baharini;

- iv. Imefanya ukaguzi katika maeneo 21 ya utoaji huduma kwa umma kwa ajili ya kuangalia mipango na taratibu za kukabiliana na maafa. Miongoni mwa maeneo yaliyokaguliwa ni pamoja na vituo vyatatu kuuzia mafuta na gesi, Skuli, hoteli, hospitali, eneo la kuanikia dagaa na eneo la kufugia samaki. Kaguzi zilizofanywa zimebaini kuwa baadhi ya maeneo yamekosa miundombinu ya kuijandaa na kukabiliana na maafa ikiwemo mipango ya uokozi, maeneo salama ya kukusanyika (Assembling point) pindi yaktokea maafa pamoja na uwepo wa mazingira hatarishi ya kutokea kwa majanga. Kufuatia kaguzi hizo, Kamisheni imeelekeza kwa wahusika wa maeneo hayo kuweka miundombinu sahihi ya kuijandaa na kukabiliana na maafa;
- v. Imezijengea uwezo kamati 18 za kukabiliana na maafa za shehia kwa Wilaya ya Magharibi A – Unguja juu ya ukusanyaji wa takwimu za matukio ya majanga na maafa yanayotokea katika maeneo;
- vi. Imefanya ukaguzi na matengenezo madogo katika mitambo ya mawasiliano ya HF na VHF iliyopo Gamba, Makunduchi, Masingini na Maruhubi;
- vii. Imeratibu kazi ya tathmini ya uimarishaji wa mifumo ya kukabiliana na maafa sambamba na zoezi la ukusanyaji wa maoni ya makundi mbalimbali ya jamii ili kuimarisha mifumo iliyopo. Rasimu ya Ripoti ya Tathmini hiyo tayari imewawasilishwa kwa wadau na kujadiliwa ipasavyo. Shuguli hii imefanya kwa kushirikiana na UNICEF;
- viii. Imeandaa muongozo wa kufanya kaguzi za kuangalia uzingatiaji wa mipango na taratibu za kuijandaa na kukabiliana na maafa. Rasimu ya Muongozo huo tayari

- imefanyiwa majaribio katika maeneo mbalimbali ili kubaini upungufu uliyomo na kuufanya kazi kabla ya kuanza kutumika rasmi;
- ix. Imeimarisha ghal a zake kwa kuingiza vifaa vya misaada ya kibinaadamu vilivyotolewa na UNICEF vikiwemo magodoro **150**, blaneti **1,000**, viatu vya mvua (rain boot) peya **420**, sabuni katuni **100** na ndoo **170**;
 - x. Imeendelea kuratibu na kusimamia utekelezaji wa Mpango wa Kutokomeza Kipindupindu Zanzibar kwa kufanya vikao viwili (2) vya robo mwaka vya Kamati Tendaji (Task force) ya Mpango huo ambapo kamati ilipokea na kujadili utekelezaji wa Mpango huo wa kipindi cha Januari hadi Septemba, 2022 na kipindi cha Oktoba hadi Disemba, 2022. Aidha, imefuatilia na kufanya tathmini ya utekelezaji wa Mpango huo kwa Kipindi cha mwaka 2022 kuititia timu ya wataalam yenye wajumbe kutoka Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Wizara ya Afya;
 - xi. Imefanya mapitio ya Mpango wa Kukabiliana na Maafa wa iliyokuwa Wilaya ya Magharibi, Unguja na kuandaa Mipango tofauti ya Wilaya za Magharibi ‘A’ na Magharibi ‘B’ sambamba na muongozo wa uhusishaji na uzingatiaji wa masuala ya kuijandaa na kukabiliana na maafa katika mipango ya maendeleo ya Wilaya hizo. Kazi hii imefanywa kwa mashirikiana na Shirika la Mpango wa Chakula Duniani (WFP);
 - xii. Imeratibu uzinduzi wa uanzishaji wa Ofisi za Shirika la Mpango wa Chakula Duniani (WFP) ambao uliambatana na makabidhiano ya ndege mbili (2) zisiso na rubani (drones) zenye thamani ya zaidi ya **Shilingi 71,390,000** kwa ajili ya matumizi katika masuala ya kukabiliana na Maafa;

- xiii. Imeratibu zoezi la kufanya tathmini ya kuibua maeneo ya mashirikiano ili kuimarisha uwezo wa Serikali, taasisi za Serikali na zisizo za Serikali katika kujianaa na kukabiliana na maafa lililofanywa kwa mashirikiano na wadau wa maendeleo. Tathmini hiyo itawezesha nchi kunufaika katika programu ijulikanayo kwa jina la kitaalam kama “Capacity for Disaster Reduction Initiatives Partnership (CADRI)” ambayo pia itatekelezwa Tanzania Bara;
- xiv. Kwa kushirikiana na Wizara ya Afya na Shirika la Afya Duniani (WHO) imeratibu na kushiriki katika kufanya tathmini iliyolenga kuanzisha programu ijulikanayo “Afro Flagship Collaboration”; Aidha, kwa ufadhili wa Shirika la Afya Duniani (WHO) imenunua vifaa vyaa mawasiliano na habari kwa ajili ya kuimarisha huduma za utoaji wa taarifa za majanga na maafa katika Kituo cha Operesheni na Mawasiliano ya Dharura;
- xv. Kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo, Maliasili, Umwagiliaji na Mifugo na Shirika la Kilimo Duniani (FAO) imefanya uzinduzi wa Mpango Mkakati wa Afya Moja (One Health Strategy) utakaosaidia katika kukabiliana na majanga mbali mbali ya maradhi hasa yale yanayotoka kwa wanyama kwenda kwa binadamu, usugu wa dawa na majanga ya kibaolojia.

84. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Programu hii Ndogo inayotekelzwa na Kamisheni ya Kukabiliana na Maafa iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 1,234,700,000** kwa kazi za kawaida kwa fedha kutoka Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 795,966,175** ambazo ni sawa na **asilimia 59** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na **asilimia 47** kwa fedha

iliyotengwa kwa mwaka. Aidha, Kamisheni iliidhinishiwa **Shilingi 459,142,758** kutekeleza kazi za kawaida kupitia fedha za washirika wa maendeleo na hadi Machi 2023, imepata **Shilingi 142,523,000** sawa na asilimia 31 ambazo matumizi yake yamesimamiwa na Mashirika yaliyotoa fedha hizo.

Programu Ndogo – (CO10202): Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa pamoja na Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa

85. Mheshimiwa Spika, Programu hii ndogo yenye jukumu la kuratibu sherehe na maadhimisho ya kitaifa pamoja na shughuli za kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa inatekelezwa na Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa. Katika kipindi cha miezi tisa (Julai 2022 – Machi 2023) imeteketeleza yafuatayo:-

- i. Imeratibu sherehe za miaka 59 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar, ambapo katika Sherehe hizi jumla ya miradi 34 imezinduliwa na miradi 19 imewekewa mawe ya msingi. Aidha, kilele cha sherehe hizi kimefanyika kwa matembezi maalum (Root match) yaliyofanywa na Vikosi vyote vya ulinzi na usalama vilivyoongozwa na Jeshi la Wananchi wa Tanzania;
- ii. Ilianza kuratibu Wiki ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa, Waasisi wa Mapinduzi ya Zanzibar na Katibu wa Kwanza wa Chama cha Afro Shirazi Marehemu Sheikh Thabit Kombo Jecha na Siku ya Kumbukumbu ya Marehemu Sheikh Abeid Amani Karume ambayo kilele chake kilifanyika tarehe 7 Aprili, 2013 katika Jengo la Afisi Kuu ya CCM Kisiwandui;
- iii. Imefanya ziara katika makaburi yote ya Viongozi wa Kitaifa, Waasisi wa Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar ya 1964 pamoja na kaburi la aliekuwa Katibu wa Kwanza wa Chama Cha Afro Shirazi ikiwa ni utaratibu wa kuyafuatilia kwa ajili ya kuyatunza makaburi hayo;

- iv. Imelifanyia matengenezo makubwa kaburi la aliekuwa Rais wa Kwanza wa Zanzibar, Marehemu Sheikh Abeid Amani Karume liliopo Kisiwandui Unguja;
- v. Imeratibu ushiriki wa Wananchi 100 na Viongozi kutoka Zanzibar kushiriki katika Sherehe za Uzinduzi wa Matokeo ya Sensa ya Watu na Makaazi iliyofanyika tarehe 31 Oktoba 2022 katika Uwanja wa Jamuhuri Jijini Dodoma ambapo Mgeni Rasmi alikuwa Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;
- vi. Imeshiriki katika maandalizi ya Sherehe za Miaka 59 ya Muungano wa Tanganyika na Zanzibar ambazo ziliadhimishwa kuanzia tarehe 17 Aprili, 2023 hadi kilele chake tarehe 26 Aprili, 2023 kwa kufanya shughuli mbalimbali katika Mikoa yote ya Tanzania bara na Zanzibar;
- vii. Imeendelea kutoa huduma za ukodishaji wa maduka yaliyopo Mwanakwerekwe pamoja na kukodisha vifaa vya sherehe;

86. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Programu hii Ndogo inayotekelizwa na Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 1,280,991,281** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 427,477,699** ambazo ni sawa na **asilimia 41** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na **asilimia 33** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

87. Mheshimiwa Spika, Programu hii Ndogo vilevile inahusika na ukusanyaji wa mapato kutokana na ukodishaji wa maduka na vifaa vya sherehe. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2022/2023, Idara ilipangiwa kukusanya jumla ya **Shilingi 52,710,000** na hadi kufikia mwezi wa Machi, 2023 Idara imekusanya jumla ya **Shilingi 18,670,750** ambayo ni sawa

na **asilimia 54** kwa fedha iliyotengwa miezi tisa na **asilimia 35** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

Programu Ndogo – (SCO10203): Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar

88. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar (SMZ) ina jukumu la kuratibu shughuli za SMZ, masuala ya Muungano, ufuatiliaji wa utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi, Utafiti kitaifa pamoja na kusimamia na kuratibu utekelezaji wa Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF) hapa Zanzibar. Programu hii ndogo ambayo inatekelezwa na Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali katika kipindi cha miezi tisa (Julai 2022 – Machi 2023), imetekeliza yafuatayo:

- i. Imeandaa kikao kimoja cha Kamati ya Taifa ya Utafiti Zanzibar. Kikao hicho kilipitisha Muongozo wa Uombaji wa Vibali vya Utafiti Zanzibar. Kazi za utayarishaji wa Muongozo huu pamoja na miongozo ya Maadili ya Taasisi za Utafiti za Zanzibar imefanywa kwa pamoja na Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknologia (COSTECH) na imeanza kutumika kwa watafiti wote wanaoomba kufanya utafiti Zanzibar kuanzia tarehe 16 Novemba, 2022;
- ii. Imeandaa kikao kimoja cha kisekta kuhusu Mfumo wa Taarifa za Utafiti na Uendeshaji wa Kamati ya Taifa ya Utafiti Zanzibar baina ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Kamisheni ya Utafiti ya Tume ya Mipango, Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali na Chuo Kikuu cha Taifa cha Zanzibar;
- iii. Imeratibu na kusimamia utoaji wa Vibali vya Utafiti 356 kwa watafiti wa ndani na nje ya nchi wakiwemo wanaume 136 na wanawake 156 pamoja na Taasisi 26 ikijumuisha 14 za Serikali na Taasisi 12 za binafsi na wageni kutoka nje ya Tanzania walikuwa 38;

- iv. Imeratibu na kushiriki ukaguzi wa miradi ya Mfuko wa Maendeleo ya Jimbo wa Kamati ya Kudumu ya Baraza la Wawakilishi ya Kuchunguza Hesabu za Serikali (PAC) kwa utekelezaji wa fedha za mwaka 2018/2019 na 2019/2020 ambapo majimbo yaliyobainika kutokamilisha utekelezaji wa miradi kwa kipindi hicho tayari yamekamilisha utekelezaji wa miradi iliyoibuliwa;
- v. Imetoa elimu kwa wajumbe wa Kamati za Mifuko ya Maendeleo ya Jimbo Unguja na Pemba na kupelekea kuibua miradi inayoendana na Sheria Nambari 4 ya mwaka 2012 na marekebisho yake ya mwaka 2016;
- vi. Imetoa mafunzo kwa Wakurugenzi wa Manispaa/Baraza la Mji/Halmashauri juu ya majukumu yao wakiwa ni makatibu wa Mfuko kwa mujibu wa marekebisho ya Sheria ya mwaka 2016 Sehemu ya 3 kifungu 9(e);
- vii. Imefuatilia utekelezaji wa miradi ya CDF kwa fedha za mwaka 2021/2022 ili kubaini changamoto za utekelezaji na hatua zilizofikiwa Pemba na Unguja;
- viii. Imeandaa kikao kazi cha pamoja na Ofisi ya Waziri Mkuu cha kujifunza Mfumo wa Kielektroniki (Dashboard) unaotumiwa na Ofisi ya Waziri Mkuu katika kuandaa na kupata taarifa za Utekelezaji wa Ilani, Ahadi na Maagizo ya Viongozi Wakuu wa Kitaifa na Sera kupitia mfumo wa kimtandao;
- ix. Imeratibu, kuandaa na kuwasilisha taarifa ya miaka miwili (Novemba, 2020 hadi Oktoba, 2022) ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kuhusu Utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya Mwaka 2020. Taarifa hiyo, iliwasilishwa na Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar kwa niaba ya SMZ katika Mkutano Mkuu wa CCM uliofanyika tarehe 7-8/12/2022 Jijini Dodoma;

- x. Imeratibu na kushiriki kazi ya Kamati ya Kupitia maombi ya Hifadhi ya Wakimbizi nchini (National Eligibility Committee – NEC 116) iliyofanyika Dar es Salaam ambapo jumla ya wakimbizi 60 walihojiwa. Kati ya hao, familia tano (5) zimependekezwa kukubaliwa hifadhi nchini, familia 29 zenye watu 43 zilipendekezwa kukataliwa hifadhi nchini, familia moja iliomba kurejea kwa hiari nchini kwake (Congo) na familia moja iliwasilisha ombi la kujivua ukimbizi na kuweza kupata ruhusa ya kufanya uwekezaji nchini, kuweza kusafiri nje ya nchi na kulipa gharama za kuishi Nchini;
- xi. Imeratibu, kuandaa na kushiriki katika ufuatiliaji wa Miradi ya Maendeleo ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi inayotekelawa Zanzibar kupitia Jeshi la Polisi, Uhamiaji na Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa (NIDA). Ufuatiliaji huo ulihusisha Mradi wa Eneo la ujenzi wa Ofisi za Uhamiaji Mkoa wa Mjini Magharibi – Mazizini, eneo la Kiwanja kwa ajili ya Nyumba za Makaazi za Askari wa Uhamiaji kilichopo Chukwani, Jengo la Kamanda wa Polisi Mkoa wa Kaskazini Unguja, Mradi wa Ofisi za NIDA – Kinduni na Mradi wa Jengo la Ofisi za Uhamiaji na Nyumba za Makaazi ya Maafisa wa Uhamiaji Mkoa wa Kaskazini (Mkwajuni) Unguja, Mradi wa Ujenzi wa Ofisi na Jengo la Kamanda wa Polisi Mkoa wa Kusini Unguja na Eneo la Kiwanja cha Mradi wa ujenzi wa Chuo cha Uhamiaji Kitogani, Mkoa wa Kusini Unguja;
- xii. Imeratibu, kukusanya na kuzibainisha Sera na Sheria za Muungano zinazotekelawa Zanzibar ambapo jumla ya Sheria 32 na Sera 19 zimekusanya kutoka Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Zanzibar na Ofisi ya Waziri Mkuu. Kufuatia hatua hiyo, Ofisi imekusanya maoni ya wadau ambapo jumla ya sheria 12 zinazohusu sekta ya Elimu, Utumishi wa Umma na Mawasiliano zilijadiliwa na kutolewa ushauri;

- xiii. Imeratibu, kuandaa na kufanya ukaguzi wa Miradi ya Mfuko wa Kuchochea Maendeleo ya Jimbo (CDCF) kwa fedha za mwaka 2021/2022. Ukaguzi huo umebaini kuwepo kwa fedha ambazo bado hazijatumika kwa mwaka huo ambapo jumla ya **Shilingi 780,422,382.43** za majimbo 31 hazikutumiwa;
- xiv. Imeratibu na kuainisha miradi 56 inayoteklezwa na Taasisi za Muungano Zanzibar. Miradi hiyo inatekelezwa katika sekta za Kiuchumi, Kijamii, Ulinzi na Usalama;
- xv. Imeshiriki kikao cha pamoja ngazi ya wataalamu baina ya Ofisi ya Rais Fedha na Mipango – SMZ, Wizara ya Fedha na Mipango - SJMT, Wizara ya Biashara na Maendeleo ya Viwanda - SMZ, Wizara ya Viwanda na Biashara – SJMT, Wizara ya Kilimo, Umwagiliaji, Maliasili na Mifugo – SMZ, Wizara ya Kilimo - SJMT, Ofisi ya Makamu wa Rais na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kujadili utekelezaji wa Hoja za Muungano katika masuala ya biashara. Kikao hiki kilifanyika Jijini Dodoma;
- xvi. Imeratibu, kushiriki na kuandaa vikao vitano (5) vinavyohusu utatuzi wa hoja za Muungano ambapo vikao viwili (2) vilikuwa vya Kamati ya Fedha, Uchumi na Biashara ngazi ya Makatibu Wakuu na ngazi ya Mawaziri SJMT na SMZ ambavyo vilijadili hoja zinazohusiana na masuala ya uchumi, fedha na biashara. Aidha, vikao vitatu (3) vilikuwa vinahusika na Kamati ya Pamoja ya SJMT na SMZ kujadili masuala ya Muungano ambapo vikao viwili ngazi ya Makatibu Wakuu na ngazi ya Mawaziri SJMT na SMZ vilikuwa vya maandalizi na kimoja kilikuwa cha Kamati yenyewe chini ya uenyekiti wa Mheshimiwa Dkt. Philip Isdor Mpango, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Kutohana na vikao hivyo, jumla ya Hoja nne za Muungano zilipatiwa ufumbuzi na kuondoshwa katika orodha. Hoja hizo ni:

- a. Hoja ya Kodi ya Mapato (Pay as You Earn – Paye) na Kodi ya Zuio (Withholding Tax),
 - b. Malalamiko ya Wafanyabiashara wa Zanzibar Kutozwa Kodi Mara Mbili,
 - c. Ongezeko la Gharama ya Umeme kutoka Shirika la Umeme Tanzania (TANESCO) Kwenda Shirika la Umeme Zanzibar (ZECO), na
 - d. Mkataba wa Mkopo wa Fedha za Mradi wa ujenzi wa Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Abeid Amani Karume (Terminal III).
- xvii. Imeratibu na kushiriki ziara ya kikazi iliyofanyika Ofisi ya Benki Kuu ya Tanzania, Mamlaka ya Mapato Tanzania, Wizara ya Biashara na Maendeleo ya Viwanda Zanzibar. Ziara hiyo imesisitiza umuhimu wa kuzuia mfumuko wa bei, kupandishwa hadhi kwa Benki ya Watu wa Zanzibar kutokana na Mtaji wake kuongezeka mara dufu pamoja na ukamilishaji wa utatuvi wa Hoja ya Sukari inayozalishwa Zanzibar kuingia katika soko la Tanzania Bara.
- xviii. Imeratibu na kushiriki katika vikao 11 vya Mashirikiano baina ya Wizara za SMZ na SJMT.
- xix. Imefanya ziara ya kikazi katika Ofisi ya Waziri Mkuu na kubadilishana uzoefu kuhusiana na Uratibu wa Utekelezaji wa Sera za Serikali. Pamoja na mambo mengine kikao kiliazimia kuwa na uchambuzi wa sera za pande zote mbili za Muungano zinazotekelze Zanzibar;
- xx. Imeandaa na kuchapisha Taarifa ya Tathmini ya Sera za kisekta za Serikali pamoja na Muongozo wa Kitaifa wa Uandaaji na Uandishi wa Sera za Kisekta ambao utazinduliwa hivi karibuni;

- xxi. Imeratibu na kushiriki na kufuutilia shughuli za Baraza la kumi la Wawakilishi katika mikutano ya nane, tisa na kumi;
- xxii. Imeshiriki kikao cha pamoja baina ya Jeshi la Polisi na Wawakilishi wa Vyama vyta Siasa ambacho kilijadili uendeshaji bora wa mikutano ya vyama vyta Siasa Zanzibar bila kuathiri shughuli nyengine za kiuchumi na hali ya Amani na Usalama.

89. Mheshimiwa Spika, Programu hii Ndogo vilevile inasimamia na kutekeleza Mpango wa Kunusuru Kaya Masikini (TASAF) Zanzibar ambao ni Mpango wa Kitaifa unaotekelizwa Tanzania Bara na hapa Zanzibar. Kwa hapa Zanzibar utekelezaji wa Mpango huu, unahusisha maeneo mawili ya utekelezaji ambayo ni Unguja na Pemba na jumla ya Kaya **54,133 (25,264** Unguja na **28,869** Pemba) zinahusika.

90. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha miezi tisa, Programu hii Ndogo katika Mpango wa Kunusuru Kaya Masikini imetekeliza yafuatayo:-.

- i. Imesimamia shughuliza Uhaulishaji Fedha (Cash Transfer) ambapo malipo yalifanyika tarehe **16-23/09/2022** kwa njia taslim na mtandao katika Shehia zote **388** ambapo jumla ya **Shilingi 9,845,257,699** zimelipwa kwa kaya **24,984** kwa Unguja na **26,391** kwa Pemba;
 - ii. Imeendelea kusimamia utekelezaji wa miradi ya miundombinu (Targeted Infrastructures Program) iliyojikita katika sekta ya Afya na Elimu ambapo jumla ya miradi mitano (5) inahusika kama ifuatavyo:
- a. Ujenzi wa kituo cha Afya Daraja la II (PHC+) katika Shehia ya Uzi, Unguja uliofikia asilimia 68 ambao hadi sasa umetumia **Shilingi 202,301,785.71** kati ya **Shilingi 321,178,409.09** zilizopangwa;

- b. Kukamilisha ujenzi wa madarasa na ukuta katika Skuli ya Piki, Pemba;
 - c. Ujenzi wa jengo la Mama na Mtoto Shehia ya Dongwe Pwani ambapo jumla ya **Shilingi 158,257,600.01** zimeshatumika kati ya **Shilingi 177,999,033.95** zilizopangwa na ujenzi hadi sasa umefikia asilimia **94**;
 - d. Ujenzi wa Jengo la Wazazi na Kituo cha Afya Vijibweni Shehia ya Donge Pwani, Wilaya ya Kaskazini “B” Mkoa wa Kaskazini Unguja;
 - e. Ujenzi wa madarasa, uzio, vyoo na Ofisi ya Mwalimu Mkuu na Ofisi ya Walimu Skuli ya Kizimkazi Mkunguni ambapo **Shilingi 31,695,000** zimetumika kati ya **Shilingi 310,499,000** na ujenzi hadi sasa umefikia **asilimia 15**.
- iii. Imeendelea kusimamia Miradi ya Kutoa Ajira za Muda ambapo jumla ya **Shilingi 135,815,000** zimetumika kwa Unguja na Pemba kwa lengo la kuibua miradi ya ajira za muda. Tayari miradi 267 imeibuliwa kwa Shehia 204 za Mpango wa Awali. Aidha, imesimamia ununuzi wa vifaa vya Miradi ya kutoa ajira za muda ambapo jumla ya **Shilingi 864,363,240** (Unguja **Shilingi 392,538,140** na Pemba **Shilingi 471,825,100**) zimetumika kwa ununuzi wa vifaa hivyo. Utekelezaji wa Miradi hiyo unaendelea kwa Shehia zinazotekeleza Miradi hiyo;
 - iv. Imeendelea kusimamia Mpango wa Kuweka Akiba na Kukuza Uchumi wa Kaya ambapo jumla ya vikundi 1,405 (Unguja 503 na Pemba 902) vimeundwa katika Shehia 184 za kipindi cha pili cha Mpango na hivyo kufanya jumla ya vikundi 3,460 (Unguja 1,650 na Pemba 1,810) kwa Shehia zote 388 za Unguja na Pemba. Aidha, katika kuhakikisha kuwa Mpango unaziandaa kaya za zamani kutoka na

kupisha kaya nyengine, Ofisi imeendelea kusimamia fedha za ruzuku za uzalishaji (Productive Grants) kwa kaya **21,300** za Unguja na Pemba ambapo jumla ya **Shilingi 8,858,255,136** zimetengwa kwa kaya hizo na hadi sasa jumla ya kaya **18,767** zimepatiwa ruzuku ya uzalishaji yenyeye thamani ya **Shilingi 4,476,185,937** kwa Unguja na Pemba na kaya hizo zimeendelea na shughuli mbali mbali za kiuchumi;

- v. Imeendelea kujenga uelewa kwa wadau kwa kuandaa na kusimamia kikao kimoja cha Kamati ya Usimamizi Pemba (*Steering Committee Meeting*) ambapo miradi mitano (5) ya Ujenzi wa Miundombinu, Mipango ya Biashara 9,253 na Miradi ya kutoa ajira za Muda 138 ilipitishwa na kuridhiwa;
- vi. Ofisi imeshiriki ziara ya kimafunzo nchini Pakistani iliyohusisha watendaji wawili wa (data entry) na viongozi wawili kutoka Ofisi ya Makamo wa Pili wa Rais kwa lengo la kujifunza utekelezaji wa Mpango kwa njia ya kielektroniki unavyotekelizwa nchini humo;
- vii. Imeratibu na kusimamia ziara ya mafunzo Mkoani Arusha iliyoshirikisha Kamati ya Kudumu ya Baraza la Wawakilishi ya Kusimamia Ofisi ya Viongozi Wakuu wa Kitaifa ambayo iliwawezesha watendaji na Wajumbe hao kujifunza utekelezaji wa Miradi ya TASAF inayofadhiliwa na Nchi Zinazozalisha Mafuta kwa wingi Duniani (OPEC);
- viii. Imeendelea kusimamia na kufuatilia shughuli za Mpango ambapo jumla ya **Shilingi 209,113,944** zimetumika kwa ufuatiliaji wa vipindi viwili vyta malipo kwa Unguja na Pemba ikihusisha malipo ya Masheha, Wajumbe wa Sheha, CMC, Ununuzi wa Shajala, Ununuzi wa mafuta, malipo kwa wasimamizi, waratibu na watendaji wengine.

91. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Programu hii Ndogo inayotekelozwa na Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali iliidhinishiwa jumla ya **Shilingi 732,522,668** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 566,112,529** ambazo ni sawa na **asilimia 102** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na **asilimia 77** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

92. Mheshimiwa Spika, Programu hii Ndogo kupitia Programu ya TASAF pia ilipangia **Shilingi 14,744,434,250** kwa kazi za maendeleo ambapo **Shilingi 14,644,434,250** ni mchango wa Washirika wa Maendeleo na **Shilingi 100,000,000** ni mchango wa Serikali. Hadi kufikia Machi 2023 ilipata jumla ya **Shilingi 8,530,904,919** ambazo ni sawa na **asilimia 77** kwa fedha iliyotengwa miezi tisa na **asilimia 58** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka. katika fedha hizo, **Shilingi 8,505,904,919** ni mchango wa Washirika wa Maendeleo sawa na **asilimia 77** na **Shilingi 25,000,000** ni mchango wa Serikali sawa na **asilimia 25** kwa mwaka.

93. Mheshimiwa Spika, Vilevile, Baraza hili liliidhinisha matumizi ya **Shilingi 16,119,200,000** ikiwa ni ruzuku kwa Idara ya Uhamiaji, Zanzibar na hadi Machi 2023 ilipata **Shilingi 7,734,097,000** ambazo ni sawa na **asilimia 64** kwa fedha zilizotengwa miezi tisa na **asilimia 48** kwa fedha zilizopangwa kwa mwaka.

Programu Ndogo – (CO10204): Shughuli za SMZ - Dodoma

94. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya Shughuli za SMZ Dodoma jukumu lake kuu ni kuratibu shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kwa upande wa Tanzania Bara kwa lengo la kurahisisha mipango na utekelezaji wa shughuli za SMZ huko Tanzania Bara pamoja na kukuza na kuimarisha

ushirikiano baina SMZ na Serikali na Taasisi za Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Washirika wa Maendeleo, Taasisi za Kimataifa na Ofisi za Kibalozi na Asasi nyengine. Kwa mwaka wa fedha 2022/2023 programu hii imetekeliza yafuatayo:-

- i. Imeratibu vikao vitatu (3) vya kisekta kwa Serikali/Taasisi za SJMT na SMZ;
- ii. Imeratibu na kutoa huduma za usafiri wa ndani kwa viongozi wa SMZ wanapokuwa Dar es Salaam na maeneo mengine Tanzania Bara pamoja na kuratibu upatikanaji wa VISA 25 kwa Viongozi wa SMZ wanaotrajia kusafiri nje ya nchi;
- iii. Ofisi imehudhuria Tamasha la Biashara la Sherehe za Mapinduzi Zanzibar pamoja na kuandaa machapisho na kugawa vipeperushi vya Ofisi ya Uratibu Shughuli za SMZ Dodoma kwa ajili ya kuitangaza Ofisi na shughuli zake;
- iv. Imeratibu na kushiriki vikao 25 vya mashirikiano ya kazi baina ya Wizara na Taasisi za SMZ, SJMT, Ofisi za Kibalozi, Taasisi na Jumuiya za Kimataifa.

95. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Programu hii Ndogo inayotekeliza na Afisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ Dodoma iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 1,158,562,041** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 462,724,945** ambazo ni sawa na **asilimia 49** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na **asilimia 40** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

**PROGRAMU KUU – CO104: UENDESHAJI NA URATIBU WA OFISI
YA MAKAMU WA PILI WA RAIS**

96. Mheshimiwa Spika, Programu Kuu hii ya Uendeshaji na Uratibu wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais inahusika na uimarishaji wa mazingira bora ya wafanyakazi, usimamizi wa mipango na shughuli za kiofisi. Programu hii ina Programu Ndogo tatu (3) ambazo ni Uongozi na Utawala, Mipango, Sera na Utafiti na Ofisi Kuu Pemba.

Programu Ndogo – (CO10401): Uongozi na Utawala

97. Mheshimiwa Spika, Programu hii Ndogo inatekelezwa na Idara ya Uendeshaji na Utumishi na inahusika na usimamizi wa rasilimali watu na utekelezaji wa kazi za kila siku za Ofisi. Kwa kipindi cha miezi tisa cha mwaka wa fedha 2022/2023 Programu ndogo hii imetekeliza yafuatayo:-

- i. Imesimamia maslahi na stahiki za wafanyakazi wa Ofisi zikiwemo za mishahara, michango ya Mfuko wa Hifadhi ya Jamii (ZSSF), likizo pamoja na stahiki nyenginezo;
- ii. Imeratibu na kusimamia utoaji wa mafunzo ya muda mrefu kwa watumishi 62 wa Idara na Taasisi za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais katika fani na ngazi mbali mbali ndani na nje ya nchi kama inavyoonekana katika **Kiambatisho Nam. 4.** Vilevile imeratibu na kusimamia utoaji wa mafunzo ya kujenga uwezo katika masuala mbalimbali kwa watumishi 65 wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais (**Kiambatisho Nam. 5**);
- iii. Imesimamia upandishaji wa madaraja kwa Watumishi watatu kwa mujibu wa taratibu za utumishi;

- iv. Imesimamia shughuli za uendeshaji ikiwemo ununuzi wa vitendea kazi pamoja na kufanya ukarabati mkubwa wa chumba cha kuhifadhi nyaraka cha Ofisi;
 - v. Imeendesha kikao kimoja cha Kamati ya Uongozi na vinne vya Kamati Tendaji vilivyojadili masuala mbali mbali ya Ofisi ikiwemo mipango na utekelezaji wa kazi za kila Idara/taasisi ikiwa na lengo la kuimarisha utendaji kazi. Aidha, imefanya vikao vitatu vya Bodi ya Zabuni vilivyohusiana na Upitishaji wa Mpango wa Ununuzi wa Ofisi wa mwaka 2022/2023, Ujenzi wa Banda (shade) katika eneo la kaburi la Marehemu Sheikh Abeid Amani Karume na Uondoaji wa mali chakavu;
 - vi. Imetoa huduma za mikutano 46 katika Ukumbi wa Sheikh Idriss Abdul Wakil.
- 98. Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Programu hii Ndogo inayotekelizwa na Idara ya Uendeshaji na Utumishi iliidhinishiwa **Shilingi 1,629,249,800** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 1,146,476,121** ambazo ni sawa na **asilimia 86** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na **asilimia 70** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

Programu Ndogo – (CO10402): Mipango, Sera na Utafiti

- 99. Mheshimiwa Spika**, Programu hii ndogo ambayo inatekelezwa na Idara ya Mipango, Sera na Utafiti inahusika na uratibu wa masuala ya bajeti, uibuaji na ufuatiliaji wa miradi ya maendeleo, masuala ya sera na tafiti zinazohusu masuala yanayosimamiwa na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais. Kwa kipindi cha miezi tisa cha mwaka wa fedha 2022/2023 programu ndogo hii imetekeliza yafuatayo:-

- i. Imeandaa Mpango kazi na Mpango wa Utekelezaji wa mwaka 2022/2023, Taarifa ya utekelezaji wa Robo ya kwanza, Nusu Mwaka na Taarifa ya Utekelezaji ya Miezi Tisa 2022/2023 pamoja na kuandaa bajeti ya mwaka 2023/2024.
- ii. Imefanya ziara za ufuutiliaji na tathmini kwa miradi na shughuli zinazosimamiwa na Ofisi pamoja na kuandaa taarifa za ufuutiliaji na tathmini za mwezi, robo mwaka na miezi tisa kwa mwaka 2022/2023 na kuziwasilisha sehemu husika;
- iii. Imeratibu vikao vya mashirikiano baina ya: Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ngazi ya Makatibu Wakuu kilichofanyika Dar es Salaam; Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) kilichofanyika Pemba ngazi ya Mawaziri na baina ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Ofisi ya Waziri Mkuu ngazi ya Mawaziri kilichofanyika Zanzibar. Vikao vyote awali vilitanguliwa na vikao vya wataalamu vilivyojumuisha Makatibu Wakuu pamoja na Wakurugenzi wa Ofisi/Wizara zote;
- iv. Imeendelea kuandaa Mpango Mkakati wa Miaka Mitano wa Ofisi (2023/2024 - 2027/2028) kwa mujibu wa Muongozo mpya uliotolewa na Tume ya Mipango kwa Serikali na Taasisi za Serikali pamoja na kuandaa Mpango Mkakati wa Takwimu wa Ofisi.
- v. Ofisi imeendelea kusimamia utekelezaji wa shughuli za Kitengo cha Uratibu na Usimamizi wa Kitaifa wa Mfuko wa Fedha wa Dunia (ZGFCCM) kwa kufuatilia shughuli zote zinazofanywa na Programu za Kukabiliana na Maradhi ya UKIMWI, Kifua Kikuu na Malaria katika maeneo ya miradi kwa Unguja na Pemba.

100. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Idara ya Mipango, Sera na Utafiti iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 485,749,101** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 286,928,817** ambazo ni sawa na **asilimia 75** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na **asilimia 59** kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka.

Programu Ndogo – (CO10403): Uratibu na Utekelezaji wa Shughuli za Ofisi - Pemba

101. Mheshimiwa Spika, Programu hii ndogo inatekelezwa na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba. Kwa vile shughuli zinazofanywa na Idara na Taasisi za Ofisi Unguja vilevile hutekelezwa Pemba, Programu hii inahusika zaidi na uratibu wa shughuli hizo kwa upande wa Pemba sambamba na shughuli za kiutawala za kila siku. Kwa kipindi cha miezi tisa cha mwaka wa fedha 2022/2023. Programu ndogo hii imetekeliza yafuatayo:-

- i. Imeratibu jumla ya ziara saba (7) za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais alizofanya kisiwani Pemba;
- ii. Imeendelea kuimarisha mazingira bora ya kufanya kazi na kusimamia shughuli za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais ikiwemo maslahi na mafunzo ya watumishi, matengenezo ya majengo pamoja na ununuzi wa huduma na vifaa vyta kufanya kazi;.
- iii. Imeandaa Mipango ya Ofisi na bajeti kwa mwaka wa fedha 2022/2023 pamoja na kuandaa na kuwasilisha taarifa za utekelezaji wa mipango hiyo ikiwemo bajeti na ilani ya uchaguzi ya CCM;
- iv. Imesimamia utekelezaji wa miradi ya maendeleo ya Ofisi kwa upande wa Pemba ikiwemo Programu ya TASAF na Programu ya Kukabiliana na Maafa.

- v. Imeendelea kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa shughuli za serikali Pemba ikiwemo ziara za Kamati za Baraza la Wawakilishi, Miradi inayotekelawa kupitia fedha za kuchochaea Maendelea ya Mfuko wa Jimbo (ZCDF) na mafunzo juu ya sheria za Mfuko wa Maendeleo ya Jimbo;
- vi. Imeratibu shughuli za kukabiliana na maafa Pemba ikiwemo kutoa elimu kwa makundi mbalimbali ya kijamii juu ya kujiandaa na kukabiliana na maafa, kaguzi katika maeneo mbalimbali, mikutano ya wadau na utoaji wa huduma na vifaa vya kibinaadamu katika maeneo yaliyopatwa na majanga;
- vii. Imeratibu shughuli za Maadhimisho ya Miaka 59 ya Mapinduzi ya Zanzibar zilizotekelawa Pemba ikiwemo ufunguzi/uzinguzi wa miradi 12 na uwekaji mawe ya msingi miradi nane (8);
- viii. Imeratibu shughuli za Wiki ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa, Waasisi wa Mapinduzi ya Zanzibar na Katibu wa kwana wa Chama cha Afro Shirazi kwa kuendelea kutunza kaburi la aliyekuwa Waziri Kiongozi Mstaafu na Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Marehemu Dkt. Omar Ali Juma na kaburi la aliyekuwa Makamu wa Kwanza wa Rais wa Zanzibar Marehemu Maalim Seif Sharif Hamad. Aidha, Ofisi iliratibu Dua na hitma zilizofanywa kwa Viongozi wetu hao walitangulia mbele ya haki;

102. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Ofisi Kuu Pemba iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 925,075,225** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi, 2023 imetumia **Shilingi 636,741,570** ambazo ni sawa na **asilimia 90** kwa fedha zilizotengwa kwa miezi tisa na

asilimia 69 kwa fedha iliyotengwa kwa mwaka. Aidha, kwa upande wa makusanyo ya mapato, Programu hii ndogo ilipangia kukusanya **Shilingi 22,542,495** na hadi Machi, 2023 ilikusanya **Shilingi 7,400,000** ikiwa ni sawa na **asilimia 43** kwa miezi tisa na **asilimia 33** kwa mwaka.

C02 – BARAZA LA WAWAKILISHI

103. Mheshimiwa Spika, Majukumu ya Baraza yanatekelezwa kuitia Programu Kuu mbili ambazo ni Programu ya Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali na Programu ya Uongozi na Utawala wa Baraza la Wawakilishi.

PROGRAMU KUU - (C0201): KUTUNGA SHERIA, KUPITISHA BAJETI NA KUSIMAMIA TAASISI ZA SERIKALI

104. Mheshimiwa Spika, Programu Kuu hii ya Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali inahusika na utekelezaji wa jukumu la msingi la Baraza la Wawakilishi ambalo ni kuhakikisha haki na utawala wa sheria vinatekelezwa Zanzibar ili kukuza demokrasia na uwakilishi wa wananchi. Kwa kipindi cha miezi tisa cha mwaka wa fedha 2022/2023, Afisi ya Baraza la Wawakilishi kuitia Programu hii imetekeliza yafuatayo:-

- i. Imeratibu Mikutano mitatu (3) ya Baraza iliyofanyika katika miezi ya Septemba na Novemba 2022 na Februari 2023. Katika mikutano hiyo, Taarifa mbalimbali za Serikali ziliwasilishwa ndani ya Baraza, miswada saba (7) iliwasilishwa, kujadiliwa na kupitishwa **(Kiambatisho Nam. 6)**, na jumla ya maswali 394 ya msingi na 825 ya nyongeza yaliulizwa na kupata majibu ya Serikali;

- ii. Imewapatia mafunzo na kuwajengea uwezo Wajumbe na Kamati za Baraza juu ya masuala mbalimbali yanayohusiana na majukumu yao ikiwemo Uchambuzi wa Miswada inayowasilishwa Barazani. Mafunzo hayo yalitolewa kwa njia ya semina ambazo huratibiwa wakati wa mikutano ya Baraza;
- iii. Imeratibu shughuli za Kamati za Kudumu za Baraza la Wawakilishi ambazo zilifuatilia utendaji wa taasisi za Serikali kwa mizunguko minne (4) katika kipindi cha Julai - Machi 2022/2023. Katika mizunguko hiyo, Kamati zimefanya kazi Unguja, Pemba na Tanzania Bara. Ripoti za utekelezaji wa Kamati ziliwasilishwa Barazani katika Mkutano wa Baraza wa mwezi Februari, 2023. Aidha, baadhi ya Kamati pia zimepata fursa za kufanya ziara za kikazi na kujifunza Tanzania Baraza.

PROGRAMU KUU - (C0202): UONGOZI NA UTAWALA WA BARAZA LA WAWAKILISHI

105. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina Programu Ndogo mbili ambazo ni Uongozi na Utawala wa Baraza la Wawakilishi na Afisi ya Baraza la Wawakilishi Pemba. Lengo la Programu Kuu hii ni kuweka mazingira ya kazi yatakayowezesha Baraza la Wawakilishi kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi. Katika kipindi cha miezi tisa (Julai 2022 – Machi 2023) cha mwaka wa fedha 2022/2023, Afisi ya Baraza la Wawakilishi kupitia Programu hii imetekeleza yafuatayo:-

- i. Imewajengea uwezo wafanyakazi kwa kuwapatia mafunzo ya muda mrefu ambapo jumla ya wafanyakazi 11 wanaendelea na masomo yao katika vyuo mbali mbali vya ndani na nje ya Tanzania.

- ii. Imefanya matengenezo ya jengo na kuweka vifaa vya kuwezesha kufanyakazi kwa ufanisi ikiwemo viroza hewa (AC) pamoja na samani kwa jengo la Afisi ya Baraza la Wawakilishi Unguja. Aidha, imeweka samani za Afisi na kumbi za Mikutano pamoja na Nyumba ya Mheshimiwa Spika kwa upande wa Pemba.

106. Mheshimiwa Spika, Afisi ya Baraza la Wawakilishi kupitia Programu zake Kuu mbili kwa mwaka wa fedha 2022/2023 iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 24,674,700,000** kwa matumizi ya kawaida. Hadi kufikia Machi 2023, Afisi imetumia jumla ya **Shilingi 16,715,084,364** sawa na **asilimia 81** kwa miezi tisa na **asilimia 60** kwa mwaka.

C03 – TUME YA UCHAGUZI YA ZANZIBAR

107. Mheshimiwa Spika, Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar ina jukumu la kuratibu na kusimamia shughuli za chaguzi hapa Zanzibar. Jukumu hili linatekelezwa kupitia Programu Kuu mbili ambazo ni Uendeshaji wa Shughuli za Uchaguzi na Usimamizi wa Kazi za Utawala na Uendeshaji wa Shughuli za Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar.

PROGRAMU KUU - (C0301): UENDESHAJI WA SHUGHULI ZA UCHAGUZI

108. Mheshimiwa Spika, Programu Kuu hii inatekeleza jukumu la msingi la Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar ambayo ni kuratibu na kusimamia chaguzi mbalimbali za nchi. Kwa kipindi cha miezi tisa (Julai 2022 – Machi 2023) cha mwaka wa fedha 2022/2023, Tume ya Uchaguzi kupitia Programu hii imetekeliza yafuatayo:-

- i. Imeendelea na utoaji wa Elimu ya Wapiga Kura kupitia vyombo vya habari vikiwemo redio ambapo wananchi wameweza kupata elimu na u elewa wa masuala mbalimbali kuhusu uchaguzi. Tume imerusha hewani vipindi mbalimbali vya elimu ya uchaguzi kupitia Televisheni ya ZEC ONLINE TV. Vilevile Tume imetoe Elimu ya Wapiga Kura katika skuli mbalimbali za Unguja na Pemba;
- ii. Imehudhuria mikutano inayohusu shughuli za uchaguzi iliyofanyika katika nchi mbali mbali za Afrika na Mabara mengine ambapo Wajumbe na Watendaji wa Tume walishiriki. Miongoni mwa mikutano hiyo ni Mkutano Mkuu wa Jukwaa la Tume huru za Uchaguzi Kusini mwa Afrika (ECF-SADC) uliofanyika Jijini Swakopmund, Namibia.
- iii. Ilishiriki katika kutoa elimu kupitia Maonesho ya Maadhimisho ya Miaka 59 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar yaliyofanyika katika Viwanja vya Maisara Zanzibar. Maonesho hayo yalifanyika tarehe 30/12/2022 hadi tarehe 13/01/2023. Kwa upande wa Tume ya Uchaguzi, mbali na kuonesha vifaa mbalimbali vya uchaguzi pamoja na kuelezea huduma zinazotolewa, Tume ilitoa Elimu ya Wapiga Kura kwa wananchi walitembelea katika banda la Tume;
- iv. Imeendelea na Uendelezaji wa Daftari la Kudumu la Wapiga kura kwa kusahihisha taarifa za wapiga kura walioomba kusahihisha taarifa zao, kuhamisha taarifa za wapiga kura kwa walioomba kuhamishiwa taarifa zao na kuwaondoa katika Daftari la Kudumu la Wapiga Kura wale ambao wamepoteza sifa za kuwa wapiga kura ili kuliweka Daftari la Kudumu la Wapiga Kura katika hali ya usahihi;

- v. Imeendelea kuchapisha vitambulisho vipyta kwa Wapiga Kura walioharibikiwa/kupoteza vitambulisho vyao;

PROGRAMU KUU - (CO302): USIMAMIZI WA KAZI ZA UTAWALA ZA UENDESHAJI WA SHUGHULI ZA TUME YA UCHAGUZI YA ZANZIBAR

109. Mheshimiwa Spika, Programu hii Kuu inahusika na uwekaji wa mazingira mazuri kwa Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar kutekeleza majukumu yake. Katika kipindi cha miezi tisa (Julai 2022 – Machi 2023) cha mwaka wa fedha 2022/2023, Tume ya Uchaguzi kupitia Programu hii imetekeleza yafuatayo:-

- i. Imeratibu na kufanikiwa kupata hati miliki za majengo ya Afisi Kuu, Afisi ya Uchaguzi ya Wilaya za Magharibi A, Kaskazini B na Kati;
- ii. Imeandaa na kuwasilisha Tume ya Mipango, Mchoro pamoja na wazo la andiko (concept note) la ujenzi wa jengo la Afisi Kuu ya Tume ya Uchaguzi;
- iii. Imeendesha mikutano yake ya kawaida ya kila mwezi na ya dharura kila ilipotokezea haja ya kufanya hivyo. Pia Ilifanya mikutano maalum ya wafanyakazi wote kwa ajili ya kufanya tathmini ya utekelezaji wa kazi za Afisi ya Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar.

110. Mheshimiwa Spika, Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar kupitia Programu zake Kuu mbili kwa mwaka wa fedha 2022/2023 iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 2,216,530,000** kwa matumizi ya kawaida. Hadi kufikia Machi 2023, Afisi imetumia jumla ya **Shilingi 1,920,165,563** sawa na **asilimia 107** kwa miezi tisa na **asilimia 86** kwa mwaka.

111. Mheshimiwa Spika, Vilevile Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar ilipangiwa kukusanya **Shilingi 17,574,000** na hadi kufika Machi 2023, fedha zilizokusanywa ni **Shilingi 225,000** sawa na **asilimia 3** ya fedha zilizotengwa kukusanya kwa miezi tisa na **asilimia 1.3** ya fedha zilizotengwa kukusanya kwa mwaka.

UTEKELEZAJI KIFEDHA

112. Mheshimiwa Spika, kwa ujumla Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa mwaka wa fedha 2022/2023 kupitia Programu Kuu 7 na Programu Ndogo 14 iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 67,368,924,250** ambapo **Shilingi 14,211,854,460** ni kwa ajili ya mishahara, **Shilingi 38,412,635,540** ni kwa matumizi mengineyo na **Shilingi 14,744,434,250** kwa kazi za maendeleo. Hadi kufikia Machi 2023, Ofisi imetumia **Shilingi 23,371,191,036** kwa kazi za kawaida ambazo ni sawa na **asilimia 56** kwa fedha zilizopangwa kutumika kwa miezi tisa na **asilimia 44** fedha zilizopangwa kutumika kwa mwaka. Aidha, kwa upande wa kazi za maendeleo, Ofisi imepata **Shilingi 8,530,904,919** ikiwa ni **asilimia 77** ya kiasi kilichopangwa ambapo **Shilingi 8,505,904,919** mchango kutoka kwa Washirika wa Maendeleo na **Shilingi 25,000,000** ni mchango wa Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar (**Kiambatisho Nam. 7 na Nam. 8**).

113. Mheshimiwa Spika, vilevile, Ofisi ilipangiwa kukusanya **Shilingi 92,826,495** na hadi kufika Machi 2023, fedha zilizokusanywa ni **Shilingi 26,295,750** sawa na **asilimia 45** ya fedha zilizotengwa kukusanya kwa miezi tisa na **asilimia 28** ya fedha zilizotengwa kukusanya kwa mwaka (**Kiambatisho Namba 9**).

MAPENDEKEZO YA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024

114. Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, pamoa na taasisi zake kwa mwaka 2023/2024 itatekeleza na kusimamia Programu Kuu 7 na Programu Ndodo 14. Kupitia Programu hizo, Ofisi imepanga kutekeleza yafuatayo: -

C01 – OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS

PROGRAMU KUU - (PC0101): URATIBU WA SHUGHULI ZA MAKAMU WA PILI WA RAIS

Programu Ndodo (SC010101): Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais

115. Mheshimiwa Spika, Program hii ina Progaramu Ndodo moja ya Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais yenye lengo la kuimarisha utendaji wa kazi kwa Ofisi ya Faragha ya Makamu wa Pili wa Rais. Matarajio ya muda mrefu ni kuwepo huduma bora kwa Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais.

116. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2023/2024. kupitia Programu ya Uratibu wa Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais, Ofisi imepanga kufanya yafuatayo:-

- i. Kuratibu ziara 60 za ndani na ziara 2 za nje ya Nchi za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais;
- ii. Kuimarisha ushirikiano na uhusiano mwema baina ya Zanzibar na nchi na mashirika ya ndani na Kimataifa kwa kukutana na Mabalozi na Wageni Mashuhuri;
- iii. Kuratibu na kufuutilia utekelezaji wa ahadi za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais zinazolenga kuleta maendeleo katika jamii;

- iv. Kuyafanyia kazi malalamiko, migogoro na kero za wananchi kwa kushirikiana na Taasisi husika;
- v. Kuratibu na kufuutilia matengenezo katika makaazi ya Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais yalioko Dar – Es - Salaam, Dodoma na Pemba na kufanya matengenezo ya kawaida katika makaazi ya Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais yalioko Mazizini Zanzibar;
- vi. Kuratibu vikao vya uwasilishaji wa Taarifa za Utekelezaji wa Wizara zote za SMZ ambacho kitafanyika kila baada ya miezi mitatu.
- vii. Kuendelea kuwapatia mafunzo wafanyakazi watano (5) wa Ofisi ya Faragha kwa kiwango cha Stashahada, Shahada ya Kwanza na Shahada ya Pili pamoja na kuwapatia stahiki nyengine wafanyakazi wa Afisi ya Faragha.

117. Mheshimiwa Spika, ili Programu hii ya Uratibu wa Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 1,631,251,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida. Kati ya fedha hizo **Shilingi 1,111,130,000** ni kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 520,121,000** ni kwa matumizi mengineyo.

PROGRAMU KUU - (PCO102): URATIBU WA SHUGHULI ZA SERIKALI

118. Mheshimiwa Spika, Programu hii lengo lake kubwa ni kuweka mfumo imara na endelevu wa uratibu wa shughuli za Serikali, ambapo matarajio ya muda mrefu ni kupatikana kwa huduma bora za Serikali kwa jamii. Programu hii ina programu ndogo nne (4).

119. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Kukabiliana na Maafa ina lengo la kujenga uhimili wa jamii katika kukabiliana na maafa kabla, wakati na baada ya kutoke. Kazi za Programu ndogo hii zinatekelezwa na Kamisheni ya Kukabiliana na Maafa Zanzibar. Katika mwaka wa fedha 2023/2024, kupitia fedha za kawaida kutoka Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar, Kamisheni imepanga kutekeleza yafuatayo:-

- i. Kuratibu utoaji wa huduma na misaada ya kibinaadamu katika matukio mbalimbali ya majanga/maafa yanayotokea Unguja na Pemba;
- ii. Kuimarisha mfumo wa mawasiliano ya dharura pamoja na kutoa tahadhari za mapema kwa jamii;
- iii. Kufanya ukaguzi wa uwepo na utendaji kazi wa mipango na taratibu za kukabiliana na maafa katika maeneo yanayotoa huduma kwa umma au ya makaazi;
- iv. Kuandaa mikutano na wahusika wa kukabiliana na maafa kama sheria na miongozo inavyoelekeza;
- v. Kuandaa, kuchapisha na kusambaza miongozo mbalimbali ya kukabiliana na maafa;
- vi. Kufuatilia na kufanya tathimini shughuli za kukabiliana na maafa zinazotekelze na Kamisheni na wadau wengine wa kukabiliana na maafa;
- vii. Kuimarisha mfumo wa ukusanyaji takwimu za majanga na maafa pamoja na kukusanya na kufanya uchambuzi wa takwimu mbalimbali za matukio ya majanga na maafa;

- viii. Kutoa elimu ya kujikinga na kukabiliana na maafa kwa jamii na wadau mbalimbali;
- ix. Kufanya utafiti juu ya ongezeko la matukio ya ajali za barabarani Zanzibar;
- x. Kuratibu Mpango wa Taifa wa Afya Moja katika kukabiliana na majanga yanayojitokeza;
- xi. Kuratibu shughuli za uendeshaji na utawala wa Taasisi; na kuwajengea uwezo watendaji wa Kamisheni kwa kuwapatia mafunzo ya muda mfupi na muda mrefu ili kuongeza ufanisi katika kutekeleza majukumu yao.

120. Mheshimiwa Spika, kwa upande wa kazi za kawaida kupitia fedha kutoka kwa washirika wa maendeleo; Kamisheni imepanga kutekeleza yafuatayo:-

- i. Kufanya mapitio ya Sera ya Kukabiliana na Maafa ya mwaka 2011;
- ii. Kufanya zoezi la utayari ili kuangalia ufanyakikazi wa Kituo cha Operesheni na Mawasiliano ya Dharura;
- iii. Kutoa mafunzo ya kujindaa na kukabiliana na maafa kwa wanafunzi 5,500 Unguja na Pemba;
- iv. Kufanya ziara za ufuutiliaji kwa kila robo mwaka na kutoa mafunzo ya vitendo kwa mfumo wa utunzaji takwimu za maafa kwa watendaji wa ngazi ya Wilaya;
- v. Kufanya vikao vya robo mwaka vya kikosi kazi cha kusimamia Mpango wa Kutokomeza Kipindupindu Zanzibar;
- vi. Kufanya vikao 2 vya Kamati ya Uongozi ya Kusimamia Mpango wa Kutokomeza Kupindupindu Zanzibar; na

- vii. Kuratibu ziara mbili za ufuatiliaji katika kuangalia utekelezaji Mpango wa Kutokomeza Kipindupindu Zanzibar.

121. Mheshimiwa Spika, ili Programu ndogo ya Kukabiliana na Maafa itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 1,581,510,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida, kati ya fedha hizo **Shilingi 841,800,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara, **Shilingi 528,900,000** kwa matumizi mengineyo na **Shilingi 210,810,000** kazi za kawaida kupitia fedha za washirika wa maendeleo.

Programu Ndogo – SCO10202: Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa pamoja na Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa

122. Mheshimiwa Spika, Programu hii ndogo ina jukumu la kuratibu sherehe na maadhimisho ya kitaifa pamoja na shughuli za kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa. Kazi za Programu hii zinatekelezwa na Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa. Katika mwaka wa fedha 2023/2024, Ofisi kupitia Programu ndogo hii imepanga kutekeleza yafuatayo:-

- i. Kulifanyia matengenezo makubwa jengo la Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa lililopo Mwanakwerekwe;
- ii. Kuratibu Maadhimisho ya Sherehe za Miaka 62 ya Uhuru wa Tanzania Bara na miaka 60 ya Muungano wa Tangayika na Zanzibar kwa kushirikiana na Ofisi ya Waziri Mkuu;
- iii. Kuratibu Maadhimisho ya Sherehe za Miaka 60 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar;
- iv. Kuratibu Wiki ya Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa, Waasisi wa Mapinduzi ya Zanzibar na Katibu wa Kwanza wa Chama

- cha Afro Shirazi pamoja na Siku ya Kumbukumbu ya Marehemu Sheikh Abeid Amani Karume;
- v. Kununua na kuvifanyia matengenezo vifaa vy a sherehe;
 - vi. Kufanikisha shughuli za Idara Pemba.
 - vii. Kusimamia shughuli za utendaji za Idara ikiwemo mafunzo kwa watumishi, ununuzi wa nyenzo na vifaa vy ofisi na ulipaji wa huduma zinazotolewa kwa Idara.

123. Mheshimiwa Spika, ili Programu ndogo ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa pamoja na Kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 1,683,357,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida, kati ya fedha hizo **Shilingi 313,924,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 1,369,433,000** kwa matumizi mengineyo.

Programu Ndogo – SCO10203: Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar

124. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo hii ina jukumu la kuratibu shughuli za SMZ, mambo ya muungano, utafiti kitaifa pamoja na kusimamia na kuratibu utekelezaji wa Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF) hapa Zanzibar. Programu hii ndogo inayotekelizwa na Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali na katika mwaka wa fedha 2023/2024 imepanga kutekeleza yafuatayo:-

- i. Kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa ahadi na maagizo yanayotolewa na Viongozi Wakuu wa Kitaifa; Kuratibu na kusimamia shughuli za Utafiti; Kuratibu, kukusanya, kufuatilia na kuandaa taarifa ya Serikali ya Mapinduzi

- ya Zanzibar kuhusu utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi wa Chama Tawala; Kuratibu na kufutilia shughuli za Serikali katika ngazi za Mikoa na Wilaya; na Kuratibu na kufutilia utekelezaji wa Miradi ya Mfuko wa Maendeleo ya Jimbo (CDF);
- ii. Kuratibu Masuala ya Sera na Siasa kwa Kuratibu na kufutilia Shughuli za Baraza la Wawakilishi; Kufutilia utekelezaji wa Sera kwa Wizara za Serikali; Kufanya tathmini ya utekelezaji wa Sera za Kisekta za Wizara; Kuratibu na kuishauri Serikali juu ya masuala mbali mbali ya yanayohusiana na siasa pamoja na kusimamia Muongozo wa Uandishi na Uandaaji wa Sera za Kisekta;
 - iii. Kuratibu masuala ya muungano kwa: Kuratibu vikao vinavyohusu masuala ya Muungano; Kuratibu na kuandaa vikao vya Ushirikiano kati ya Serikali/Idara za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar (SMZ) na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania (SJMT); Kufutilia utekelezaji wa Miradi ya Muungano inayotekelze Zanzibar; Kujenga uelewa kwa jamii kuhusu Muungano na Kutayarisha na kutekeleza Mikakati ambayo itaimarisha Muungano;
 - iv. Kuratibu, kusimamia na kufutilia utekelezaji wa Mpango wa Kunusuru Kaya Masikini (TASAF) Zanzibar;

125. Mheshimiwa Spika, ili Programu Ndogo ya Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 37,072,326,026** ambapo **Shilingi 925,969,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida. Kati ya fedha hizo **Shilingi 655,713,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 270,256,000** kwa matumizi mengineyo. Aidha, **Shilingi 17,646,457,026** ni kwa ajili ya Programu ya TASAF ambapo **Shilingi 100,000,000**

zikiwa ni mchango wa SMZ na **Shilingi 17,546,457,026** ni mchango wa Washirika wa Maendeleo. Aidha, **Shilingi 18,499,900,000** ni ruzuku kwa ajili Idara ya Uhamiaji, Zanzibar.

Programu Ndogo – SCO10204: Shughuli za SMZ Dodoma

126. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar Dodoma ina lengo la kuimarisha utoaji wa huduma kwa taasisi za SMZ kwa upande wa Tanzania Bara pamoja na kukuza na kuimarisha ushirikiano kati ya Taasisi/Serikali za SMZ na SMT, Washirika wa Maendeleo, Afisi za Kibalozi na asasi nyengine za kimataifa. Katika mwaka wa fedha 2023/2024 Programu hii ndogo imepanga kutekeleza yafuatayo:-

- i. Kuandaa na kushiriki vikao baina ya Serikali na Taasisi za SMZ na SJMT na vikao vya Taasisi na Jumuiya za Kimataifa ili kuimarisha utendaji na mashirikiano ya kazi baina ya Serikali na Taasisi/Jumuiya hizo;
- ii. Kuratibu na kushiriki vikao vya kisekta baina ya SMZ na SJMT;
- iii. Kujenga uwezo wa wafanyakazi kwa kuwapatia mafunzo ya muda mrefu na mfupi na ziara za kimafunzo katika taasisi nyengine kwa ajili kubadilishana uzoefu;
- iv. Kutoa huduma kwa viongozi wa SMZ wanapokuwa Tanzania Bara;
- v. Kuitangaza Ofisi na huduma zinazotolewa na Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ Dodoma kwa kuandaa vipindi vya Televisheni, warsha kwa wadau na kuhudhuria katika

maonesho ya Kimataifa ya Biashara ya Sabasaba na Tamasha la Biashara la Zanzibar;

- vi. Kuandaa mafunzo yanayohusu masuala mtambuka yakiwemo jinsia, UKIMWI, Uviko 19, dawa za kulevyu na utawala bora kwa watumishi wa Ofisi ya Uratibu.

127. Mheshimiwa Spika, ili Programu ndogo ya Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar-Dodoma itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 976,659,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida, kati ya fedha hizo **Shilingi 454,445,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 522,214,000** kwa matumizi mengineyo.

PROGRAMU KUU - (PCO104): UENDESHAJI NA URATIBU WA OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS

128. Mheshimiwa Spika, lengo la Programu hii ni kuimarisha mazingira bora ya wafanyakazi, usimamizi wa mipango na shughuli za Ofisi ili kutoa huduma bora kwa jamii. Programu hii kuu ina Programu Ndogo tatu ambazo ni Uongozi na Utawala, Mipango, Sera na Utafiti na Uratibu na Utekelezaji wa Ofisi, Pemba.

Programu Ndogo – CO10401: Uongozi na Utawala

129. Mheshimiwa Spika, Programu hii ndogo ina lengo la kuimarisha utendaji kazi wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa kusimamia na kuweka mazingira bora ya kazi na kutoa huduma bora za uendeshaji za kila siku pamoja na kusimamia maslahi na rasilimali za Ofisi. Katika mwaka wa fedha 2023/2024 programu ndogo ya Uongozi na Utawala pamoja na mambo mengine, imepanga kutekeleza kazi zifuatazo:-

- i. Kusimamia maslahi na stahiki za wafanyakazi kwa mujibu wa taratibu;
- ii. Kuratibu na kusimamia mafunzo kwa watumishi ya muda mrefu na mfupi katika kada na ngazi mbali mbali ndani na nje ya Nchi;
- iii. Kuratibu na kusimamia upatikanaji wa vifaa na huduma za uendeshaji wa Ofisi;
- iv. Kuratibu na kusimamia vikao vya utendaji kazi vya Ofisi;
- v. Kuimarisha upatikanaji wa huduma katika Ukumbi wa Sheikh Idriss Abdul Wakil;
- vi. Kutoa mafunzo ya Sheria ya Utumishi wa Umma Nam. 2 ya mwaka 2011 na kanuni zake za mwaka 2014 kwa watumishi wa Ofisi;
- vii. Kuendesha zoezi la upimaji wa afya kwa wafanyakazi wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais;
- viii. Kufanya matengenezo ya jengo la Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais – Vuga ili kuendana na mahitaji ya kukabiliana na hali ya dharura a inapotokea.

130. Mheshimiwa Spika, ili Programu ndogo ya Uongozi na Utawala itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 1,592,483,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida, kati ya fedha hizo **Shilingi 998,433,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara, na **Shilingi 594,050,000** kwa matumizi mengineyo.

131. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Mipango, Sera na Utafiti inahusika na kuandaa na kusimamia mipango na bajeti na kufuutilia utekelezaji wa miradi ya maendeleo ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais. Kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Programu ndogo hii imepanga kutekeleza kazi zifuatazo:-

- i. Kuandaa na kusimamia utekelezaji wa bajeti, mipango ya Ofisi pamoja na miradi ya maendeleo kwa mwaka wa fedha 2023/2024;
- ii. Kufuutilia na kufanya tathmini ya utekelezaji wa Programu/ miradi ya maendeleo inayotekelizwa na Idara/Taasisi zilizo chini ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais pamoja na kazi za kawaida za Ofisi;
- iii. Kuratibu uandaaji na mapitio ya Sera, Sheria na Miongozo inayohusu shughuli zinazotekelizwa na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais;
- iv. Kuratibu na kuandaa Vikao vya Mashirikiano baina ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Zanzibar na Ofisi ya Waziri Mkuu, Ofisi ya Makamu wa Rais na Wizara ya Mambo ya Ndani na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;
- v. Kujenga uwezo kwa Maafisa Ufuutiliaji na Tathmini na Maafisa Mipango wa Idara/Taasisi za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais juu ya ufuutiliaji na tathimini wenyewe kutoa matokeo (Results Base Monitoring and Evaluation);
- vi. Kuratibu na kusimamia tafti zinazofanywa na Idara na Taasisi zilizomo katika Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais;

- vii. Kuratibu na kutoa mafunzo juu ya uandaaji na ufanyaji wa tafiti ndogo (Rapid Assessment);
- viii. Kuratibu na kuandaa Mpango Mkakati wa Takwimu wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais;
- ix. Kufanya mapitio ya nyenzo za kukusanya taarifa za takwimu za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais;
- x. Kusimamia shughuli za Kitengo cha Uratibu na Usimamizi wa Kitaifa wa Mfuko wa Fedha wa Dunia (ZGFCCM).
- xi. Kuwajengea uwezo wafanyakazi kwa kuwapatia mafunzo ya muda mrefu na mafunzo ya muda mfupi.

132. Mheshimiwa Spika, ili Programu Ndogo ya Mipango, Sera na Utafiti itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 442,690,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida, kati ya fedha hizo **Shilingi 256,503,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 186,187,000** kwa matumizi mengineyo.

Programu Ndogo – CO10403: Uratibu na Utekelezaji wa Shughuli za Ofisi - Pemba

133. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya Uratibu na Utekelezaji wa Shughuli za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Pemba inahusika na kuratibu shughuli za Idara na Taasisi zilizo chini ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba kwa kuimarissha mazingira bora ya kufanya kazi na usimamizi wa shughuli za Ofisi, Katika mwaka wa fedha 2023/2024 Programu hii ndogo imepanga kutekeleza kazi zifuatazo:-

- i. Kuimarissha mazingira bora ya kufanyiakazi na kusimamia shughuli za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba;

- ii. Kuratibu ziara za Viongozi Wakuu wa Kitaifa na shughuli za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais, Pemba;
- iii. Kuwapatia mafunzo ya muda mrefu wafanyakazi saba (7) na muda mfupi wafanyakazi wawili (2) wa Ofisi Pemba;
- iv. Kuandaa mipango ya Ofisi na bajeti kwa mwaka wa fedha 2024/2025;
- v. Kuimarisha kazi za usimamizi na ufuatiliaji wa utekelezaji wa Program ya Miradi ya Maendeleo iliyo chini ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba;
- vi. Kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa shughuli za Serikali Pemba;
- vii. Kuratibu shughuli za kukabiliana na maafa na kutoa elimu kwa jamii juu ya kijiandaa na kukabiliana na maafa Pemba;
- viii. Kuratibu sherehe na maadhisho ya kitaifa na shughuli za kuwaenzi viongozi wakuu wa kitaifa;

134. Mheshimiwa Spika ili Programu ndogo ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Pemba itekeleze kazi zake kwa mwaka 2023/2024, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 974,181,000** kwa matumizi ya kazi za kawaida, kati ya fedha hizo **Shilingi 760,652,000** kwa ajili ya malipo ya mishahara, **Shilingi 213,529,000** kwa matumizi mengineyo.

CO2 – BARAZA LA WAWAKILISHI

**PROGRAMU KUU - (CO201): KUTUNGA SHERIA, KUPITISHA
BAJETI NA KUSIMAMIA TAASISI ZA SERIKALI NA PROGRAMU KUU
- (CO202): UONGOZI NA UTAWALA WA BARAZA LA WAWAKILISHI**

135. Mheshimiwa Spika, Programu ya Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali ina jukumu la kuhakikisha haki na utawala wa sheria unatelekelezwa Zanzibar, ambapo matarajio yake ya muda mrefu ni kukua kwa demokrasia na uwakilishi wa wananchi. Huduma zinazotolewa ni kujadili, kurekebisha na kupitisha miswada ya Sheria, kusimamia utendaji wa taasisi za Serikali na kujadili na kupitisha bajeti ya Serikali.

136. Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa Programu Kuu ya Uongozi na Utawala wa Baraza la Wawakilishi ina jukumu la kuweka mazingira mazuri ya kazi, kuwajengea uwezo Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi na wafanyakazi wa Afisi ya Baraza ili kuongeza ufanisi katika kutekeleza majukumu ya Baraza na Afisi.

137. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2023/2024 Baraza la Wawakilishi kupitia Programu hizi limepanga kutekeleza mambo yafuatayo:-

- i. Kuratibu mikutano minne (4) ya kila mwaka ya Baraza la Wawakilishi;
- ii. Kuratibu shughuli za Kamati za kudumu za Baraza la Wawakilishi;
- iii. Kuendelea kutoa mafunzo kwa Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi na wafanyakazi wa Afisi ya Baraza ili kukuza ufanisi katika kutekeleza majukumu yao;

- iv. Kutoa taaluma kwa umma kuhusu shughuli za Baraza kupitia vipindi vya Redio na Televisheni;
- v. Kuendelea kuimarisha mazingira ya Baraza kwa kufanya matengenezo ya kawaida ya majengo;
- vi. Uwekaji wa “lift” katika Jengo la Baraza.

138. Mheshimiwa Spika, ili Afisi ya Baraza la Wawakilishi iweze kutekeleza malengo yake hayo kwa ufanisi zaidi, naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe **Shilingi 26,000,200,000** kwa kazi za kawaida ambapo **Shilingi 10,283,243023** ni kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 15,716,956,977** ni kwa matumizi mengineyo.

C03 – TUME YA UCHAGUZI

PROGRAMU KUU - (C0301): UENDESHAJI WA SHUGHULI ZA UCHAGUZI

139. Mheshimiwa Spika, kwa kipindi cha mwaka wa Fedha 2023/2024 Tume ya Uchaguzi itaendelea kutekeleza Programu zake za msingi za Uendeshaji wa Shughuli za Uchaguzi na Usimamizi wa Kazi za Utawala za Uendeshaji wa shughuli za Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar.

140. Mheshimiwa Spika, Katika Programu ya Uendeshaji wa Shughuli za Uchaguzi, Tume ya Uchaguzi imekusudia kutekeleza yafuatayo:-

- i. Kuendesha Chaguzi ndogo zitakazojitokeza;
- ii. Kufanya maandalizi ya Uchaguzi Mkuu wa Mwaka 2025, ikiwemo utoaji wa mafunzo ya kiuchaguzi kwa Wajumbe wa Tume ya Uchaguzi, Mapitio ya nyaraka mbali mbali za uchaguzi, mifumo na ununuzi wa baadhi ya vifaa vya uchaguzi;

- iii. Kuendeleza Daftari la Kudumu la Wapiga Kura;
- iv. Kuendelea kutoa elimu ya wapiga kura kwa makundi mbali mbali;
- v. Kufanya mapitio ya sheria na kanuni zinazohusiana na Afisi na uendeshaji wa Uchaguzi;

**PROGRAMU KUU - (CO302): USIMAMIZI WA KAZI ZA UTAWALA ZA
UENDESHAJI WA SHUGHULI ZA TUME YA UCHAGUZI YA
ZANZIBAR**

141. Mheshimiwa Spika, Katika Programu ya Usimamizi wa Shughuli za Utawala za Afisi ya Tume ya Uchaguzi, Tume ya Uchaguzi imekusudia kutekeleza yafuatayo:-

- i. Ujenzi wa Jengo Jipya la Afisi Kuu ya Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar;
- ii. Kutoa mafunzo kwa watendaji wa Afisi ya Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar;
- iii. Kuimarisha utendaji wa Afisi ya Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar kwa kununua vifaa pamoja na kulipia huduma mbali mbali;
- iv. Kuendelea kutumia mifumo mbali mbali ya Serikali;
- v. Kuimarisha majengo ya Afisi za Uchaguzi za Wilaya na;

142. Mheshimiwa Spika, ili Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar iweze kutekeleza malengo ya Programu zake naomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 3,361,400,000** kwa kazi za kawaida ambapo **Shilingi 2,878,100,000** ni kwa ajili ya malipo ya mishahara na **Shilingi 483,300,000** ni kwa kazi nyenginezo.

- 143. Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar imepangiwa kukusanya mapato ya jumla ya **Shilingi 10,000,000**.

UKUSANYAJI MAPATO

- 144. Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake imepangiwa kukusanya mapato ya jumla ya **Shilingi 85,252,495** kwa mchanganuo ufuatao:-

Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa	52,710,000
Afisi Kuu Pemba	22,542,495
Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar	10,000,000
Jumla	<u>85,252,495</u>

HITIMISHO

- 145. Mheshimiwa Spika**, nahitimisha hotuba hii kwa mara nyengine tena kuishukuru sana Kamati ya Kudumu ya Baraza la Wawakilishi inayosimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa inayoongozwa na Mheshimiwa Machano Othman Said, Mwakilishi wa wananchi wa Jimbo la Mfenesini. Tunashukuru kwa ushauri na maelekezo yao kwetu ambayo kwa hakika yametusaidia katika utekelezaji mzuri wa kazi zetu. Kipekee tunaishukuru kwa kuipokea, kuipitia na hatimae kuridhia hotuba hii ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kuwasilishwa katika Baraza hili.

- 146. Mheshimiwa Spika**, Tunawashukuru sana washirika wa maendeleo ambao wamekuwa nasi katika shughuli zetu za maendeleo ya nchi yetu. Tumeshuhudia miradi mingi ikitekelezwa na sekta zetu kwa ushirikiano na msaada mkubwa wa kifedha, kitaalamu na vifaa wanaotupatia wenzenetu hawa. Tunazishukuru sana nchi marafiki na

mashirika mbaliambali ya Kimataifa ikiwemo Benki ya Dunia, Shirika la Fedha la Kimataifa (IMF), Benki ya Maendeleo ya Afrika, Mashirika ya Umoja wa Mataifa yakiwemo UNDP, UNICEF, UNFPA, WHO, WFP, UN-Women, FAO na UNAIDS. Mashirika mengine ni Mfuko wa Dunia wa Kupambana na Kifua Kikuu Malaria na UKIMWI, BADEA, GPE, KOICA, Sida- Sweden. Aidha tunazishukuru nchi za China, Cuba, India, Japan, Marekani, Oman, Umoja wa Falme za Nchi za Kiarabu (UAE), na wengine wote ambao wamekuwa nasi bega kwa bega katika kusukuma mbele ajenda ya maendeleo kwa nchi na wananchi wetu.

- 147. Mheshimiwa Spika**, Sisi tutaendelea kushirikiana na wenzetu hawa na wengine katika kuwaletea maendeleo wananchi wetu na nchi kwa jumla.
- 148. Mheshimiwa Spika**, kwa upande mwengine hatuna budi kutoa shukurani zetu kwa taasisi na mashirika mbalimbali yasiyo ya kiserikali pamoja na wafanyabiashara kwa kuisaidia Serikali katika kutoa huduma mbalimbali kwa wananchi. Serikali itaendelea kushirikiana nao kwa kila hali ili kuhakikisha kunakuwepo na mazingira mazuri na wezeshi ya kutekeleza kazi zao.
- 149. Mheshimiwa Spika**, Vile vile, nichukue wasaa huu kwa dhati kabisa kuwashukuru viongozi na watendaji wa Ofisi ya Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa namna tunavyoshirikiana na kufanya kazi nao kwa karibu sana. Ikiwa ni waratibu wa shughuli za Serikali, Ofisi hizi zimetuunga mkono sana katika kutekeleza jukumu hilo na masuala mengine ya kitaifa.

- 150. Mheshimiwa Spika**, nawashukuru sana wanahabari kutoka vyombo vyote vya habari vya Serikali na binafsi kwa jitihada kubwa wanazozichukua za kuwapa taarifa wananchi juu ya shughuli mbalimbali za Serikali ikiwemo hili la Mikutano ya Baraza la Wawakilishi. Kwa hakika wamekuwa ni kiungo mahiri baina yetu na wananchi na wadau wengine. Nawaomba sana waendelee kutumia taaluma yao kuifanya kazi yao kwa weledi katika kuwahabarisha, kuwaelimisha na kuwaburudisha wananchi.
- 151. Mheshimiwa Spika**, Sasa naomba uniruhusu nitoe pongezi na kuwashukuru Viongozi wenzangu na watendaji wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais. Kwanza kabisa namshukuru Mheshimiwa Hamza Hassan Juma, Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa kuendelea kunipa ushirikiano mkubwa katika usimamizi wa Ofisi yetu. Pili, naomba nitoe shukurani kubwa kwa watendaji wote wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais wakiongozwa na Katibu Mkuu Dkt. Islam Seif Salum na Naibu Katibu Mkuu, Ndugu Salhina Mwita Ameir ambao kwa pamoja wameingoza timu ya Wakurugenzi, Wakuu wa Taasisi na watendaji wote wa Ofisi hii katika utekelezaji wa mipango na kazi za Ofisi hii kwa mafanikio makubwa. Namuomba Mwenyezi Mungu azidi kuwaongezea afya njema, nguvu na maarifa zaidi ili wasimamie na watekeleze majukumu yao kwa mafanikio zaidi kwa manufaa ya nchi yetu.
- 152. Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 75,316,057,026** kwa mwaka wa fedha 2023/2024 kwa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake kwa ajili ya kutekeleza Programu Kuu 7 na Programu Ndogo 14 nilizozieleza hapo awali. Mchanganuo wa fedha hizo kwa Programu ni kama zinavyoonekana katika **Kiambatisho Nam. 10** na kwa mafungu ni kama ifuatavyo:-

C01 - Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais	Shilingi 45,954,457,026
C02 - Afisi ya Baraza la Wawakilishi	Shilingi 26,000,200,000
C03 - Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar	Shilingi 3,361,400,000
JUMLA KUU	Shilingi 75,316,057,026

154. Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.

**MHESHIMIWA HEMED SULEIMAN ABDULLA
MAKAMU WA PILI WA RAIS WA ZANZIBAR**

KIAMBATISHO NAM. 1

Ziara za Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar

Na.	Tarehe	Mahali	Shughuli
1.	01/09/2022	Chanjaani - Kusini Pemba	Kukagua maendeleo ya mradi wa Tangi la Maji.
2.	01/09/2022	Chonga -Kusini Pemba	Kituo cha Mafunzo ya Karafuu
3.	01/09/2022	Kipange - Kusini Pemba	Kukagua maendeleo ya mradi wa Tangi la Maji.
4.	01/09/2022	Pujini - Kusini Pemba	Kukagua maendeleo ya mradi wa Tangi la Maji.
5.	01/09/2022	Wete – Kaskazini Pemba	Kituo cha Mafunzo ya Karafuu
6.	01/09/2022	Raha – Kaskazini Pemba	Kukagua maendeleo ya mradi wa Tangi la Maji
7.	01/09/2022	Konde – Kaskazini Pemba	Kukagua maendeleo ya mradi wa Tangi la Maji
8.	01/09/2022	Kilindini – Kaskazini Pemba	Kukagua maendeleo ya mradi wa Tangi la Maji
9.	01/09/2022	Chamaniangwe Kaskazini Pemba	- Kukagua maendeleo ya ujenzi wa Kiwanda cha Mwani
10.	21/11/2022	Afisi za Uratibu - Dodoma	Kuzungumza na watendaji wa Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ -Dodoma.

Na.	Tarehe	Mahali	Shughuli
11.	14/12/2022	ZECO	Vikao kazi na uongozi wa Shirika la Umeme la Zanzibar.
12.	21/12/2022	ZAWA	Vikao kazi na uongozi wa Mamlaka ya Maji Zanzibar.
13.	02/02/2023	Tanga	Kukagua miradi mbali ya maendeleo (ziara ya kichama).
14.	13/03/2023	Hospitali ya Mnazi mmoja	Kufuatilia utoaji wa huduma katika hospitali ya Mnazi Mmoja.
15.	14/03/2023	Bandarini	Kukagua shughuli za ushushaji wa makontena Bandari ya Malindi na kukagua maeneo yaliyowekwa makontena katika bandari kavu ya Bwawani na Maruhubi.
16.	15/03/2023	Munduli	Kukagua ujenzi wa Skuli ya Munduli inayotokana na fedha za Uviko 19

**MIGOGORO/MALALAMIKO YALIYOWASILISHWA KATIKA OFISI YA MHESHIMIWA MAKAMU WA PILI
WA RAIS WA ZANZIBAR JULAI - MACHI 2022/2023**

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
1.	05/07/2022	Kupatiwa uhamisho wa skuli, kuvunjiwa Maduka, Maduka na kesi yake ya kugongwa na Gari kusuluhihwa kituo cha Polisi.	Inaendelea
2.	09/07/2022	Kesi ipo Kituo cha Polisi cha Mwanakwerewe, Polisi hawaipeleki mbele kutokana na mtuhumiwa kutoa kiasi cha fedha.	Mhusika ameelekezwa aende kwa Mkuu wa Wilaya ya Magharibi B kwa ajili ya msaada zaidi.
3.	13/07/2022	Wafanyakazi wa Kampuni ya Escapade wana mgogoro wa Kazi na Mkuu wao wa Kampuni	Mgogoro wao ulko DHU Kwa ajili ya Utatuzi.
4.	14/07/2022	Kutofifiatihi Miadi ya Fedha Dola USD 507,300 kupitia Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki Ofisi ya Zanzibar.	Imewasilishwa Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki Ofisi ya Zanzibar.
5.	14/07/2022	Malalamiko ya Kesi Nambari/No.128/2022	Imewasilishwa kwa Mkurugenzi wa Mashtaka
6.	14/07/2022	Kunyanganywa eneo la jadi Makunduchi	Imewasilishwa kwa Mkuu wa Mkoo Kusini
7.	15 /07/2022	Lalamiko kuhusu Kesi ambayo mhusika ameshinda	Inaendelea
8.	21/07/2022	Shirika la Nyumba kumtoa kwenye nyumba kwa sababu anaambishiwa ameikodisha	Ameelekezwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Ardhi na Maendeleo ya Makaazi.
9.	22/07/2022	Ombi la kusaidiwa kurejeshwa kazini.	Inaendelea.
10.	26/07/2022	Kesi inayohusu Nyumba Nambari 2 / 13 iliyopo Mapinduzi Mkoani Pemba	Ameelekezwa kwa Mrajis wa Mahakama Pemba.

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hattua Iliyofikiwa
11.	26/07/2022	Kupatiwa haki mfanyakazi wa Kiwanda cha Sukari Mahonda.	Ameunganishwa na Mheshimiwa Mkuu wa Mkoo wa Kaskazini Unguja na Kamishna wa Kazi kwa ajili ya kupatiwa msaada.
12.	27/07/2022	Kufukuzwa kazi bila ya uhalali na bila ya kufuata utaratibu	Ameelekezwa Ofisi ya Mutfi na Ofisi ya Rais a Katiba Sheria, Utumishi na Utawallala Bora.
13.	28/07/2022	Kutokupatiwa haki katika Kiwanda cha Sukari Mahonda	Inaendeleea.
14.	28/07/2022	Kupewa fidia isioendana na gharama za nyumba iliyobolewa eneo la Jang'ombe	Ameunganishwa na Mkurugenzi wa Manispa ya Mjini kwa ajili ya kumsaidia.
15.	29/07/2022	Kunyang'wanywa eka ya kilimo, Machui Wilaya ya Kati.	Imewasilishwa kwa Katibu Mtendaji Kamisheni ya Ardhi.
16.	01/08/2022	Ombi la kusaidiwa kufuatilia stahiki Matibabu	Imewasilishwa kwa Mkuu wa Mkoaa wa Kaskazini Unguja.
17.	03/08/2022	Kutokupatiwa fidia ya ajali kazini Bandarini na Matibabu	Kesi yake Inaendelea kwa Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
18.	03/08/2022	Eneo ililopo Mbuzini	Ameelekezwa kurudi Mahakamani.
19.	11/08/2022	ZAEC A kuzuua gari ya Kamaria Abdalla Twaha iliyozuiliwa kwa kuffunguliwa Kesi CC.5/2021.	Imetatuliwa
20.	12/08/2022	Kuletewa kero ya Bandari ya Majahazi Mtaani Malindi, Funguni.	Inaendelea.
21.	16/08/2022	Malalamiko dhidi ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar	Inaendelea
22.	17/08/2022	Ombi la kupatiwa malimbikizo ya mishahara pamoja na kustaaafishwa kwa Mujibu wa Sheria.	Imewasilishwa Nakla.
23.	17/08/2022	Kuchukuliwa kiwanja Jumbi	Ameelekezwa Idara ya Msada wa Kisheria.
24.	22/08/2022	Kuchukuliwa maeneo na Serikali	Ameelekezwa kuandika barua.

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatuu Iliyofikiwa
25.	24/08/2022	Lalamiko la kuzalilishwa kwa mtoto Hawa Seif Kidongo (MK.T/IR/102/2022	Limewasiiliishwa kwa Mkurugenzi wa Ustawi wa Jamii.
26.	06/09/2022	Analamikia Kesi Nambari 116/2019 na Kesi CC.111/2020	Ameelekezwa kwa Mrajis wa Mahakama
27.	06/09/2022	Ana malalamiko yake ya kudai haki zake katika kiwanda cha sukari Mahonda.	Ameunganishwa na Mheshiminiwa Mkuu wa Mkoa wa Kaskazini Unguja pamoja na Kamishna wa Kazi kwa ajili ya msaada zaidi
28.	07/09/2022	Analamikia kudhulumiwa nyumba na Kesi yake imekwama Mahakamani	Ameelekezwa kwa Mrajis wa Mahakama
29.	08/09/2022	Wanamlalamikia Sheha kwa kutokukielewa kikundi cha usafi Shehia ya Mtumwa Jeni.	Wameelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya.
30.	08/09/2022	Analamikia Miango wa Duka Nambari 3041 uliopo Mlandege	Baada ya kuwasiliana na Shirika la Nyumba imeelezwa kuwa Kesi inaendelea Mahakamani.
31.	09/09/2022	Ana dai stahiki zake Bandarini alikokuwa akifanyakazi katika umoja wa makuli	Ameunganishwa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali kwa ajili ya msaada zaidi
32.	12/09/2022	Ombi la kusaidiwa Kesi itolewe Maamuzi Mahakamani ya Mike Wangu na nyengine ipelekwe Mahakamani Kesi Nambari CHC,IR25 ilioko Mahakama ya Chakechake inayomuhusu Mganga Hamai Muhamadi wa Ole Kianga aliyetapeli na Kubaka na hana kibali cha Kufanya Uganga Kama sheria inavyoceleza.	Inaendelea
33.	14/09/2022	Analamikia Kiwanja Mbuzini	Ameelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya.
34.	19/09/2022	Analamikia Nyumba Nambari 20 Kilimatinde Chake Chake Pemba	Wameelekezwa kwa Afisa Mdhaminini Wizara ya Ardhi.
35.	19/09/2022	Malalamiko ya uvamizi wa Shamba liliopo Makangale Wilaya ya Micheweni Mkoa wa	Imewasilishwa kwa Mwenyekiti Tume ya Maadili ya Mawakili.

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
		Kaskazini Pemba liloifanyika Senxation Limited	Inaendelea
36.	20/09/2022	Kusaidiwa kupata Warka wangu niliouweka kwa dhamana ya Mkopo.	Inaendelea
37.	20/09/2022	Amefukuzwa Kazi na Kampuni ya SGA	Ameelekezwa Kamisheni ya Kazi.
38.	22/09/2022	Madai ya Shamba zangu ziliopo Mgagadu Mpinguni Mimi na Mwenzangu Amour Kheri Vuai	Inaendelea
39.	22/09/2022	Analalamikia Mahakama kutoa uamuzi wa kesi yake.	Ameelekezwa Mahakamani
40.	22/09/2022	Analalamikia Mwanawewe kupigwa mapanga na kutojaziwa PF3 na Daktari hivyo inadhorotsha Kesi kufunguliwa.	Imewasilishwa kwa Mkuu wa Wilaya
41.	22/09/2022	Analalamikia la mwanawewe amepigwa na kundi la watu, alimpieleka kituo cha polisi Ng'ambu station ila anahisi hawajampa ushirikiano mzuri, hospitali hawakumjazia fomu ya polisi namba 3 (PF3), hivyo anahisi hapewi ushirikiano.	Inaendelea
42.	23/09/2022	Malalamiko ya kufungwa kwa Jalada MAD IR 304/2022	Inaendelea
43.	26/09/2022	Ananalalamikia kesi ya Maddai Nambari 6/2019 (Land Tribunal at Wete Pembal).	Ameelekezwa kwa Mrajis wa Mahakama
44.	29/09/2022	Analalamikia kusimamishwa kazi kwa kutoa barua bila ya Idhini ya Mkuu wake wa Kazi.	Ameelekezwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Uchumi wa Bluu na Uvuu
45.	29/09/2022	Analalamikia kulkatwa viwanja eneo lao hapo kihinani na wao kukoseshwa.	Ameelekezwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Ardhi
46.	29/09/2022	Wanamlalamikia Karani wa Mahakama kwa kuwazungusha na Wakili wa Mlalamikiwa kwa Kuwaandalia Mkataba ambaa unaharibu makubaliano yao.	Ameelekezwa kwa Mwenyekiti kamati ya Nidhamu na Maadili kwa Mawakili na kwa Mrajis

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
47.	03/10/2022	Analalamiko la kupatiwa nafasi ya kusikilizwa baada ya kupatiwa uhamisho wa Kikazi Kutoka Wizara ya Ujenzi Mawasiliano na Uchukuzi na Kuhamishwa Wizara ya Utumishi na kupangiwa kazi Baraza la Mji Kati.	Amesikilizwa.
48.	03/10/2022	Wanalalamikia kuvamiiwa kwa eneo lao la istiqama na Said Soud	Wameelekezwa kuwasilisha Barua.
49.	04/10/2022	Analalamikia Nyumba aliyopelekwa na Shamba	Ameelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya
50.	04/10/2022	Analalamikia ndugu yake kutekwa, kupigwa, kulkattwa nywele na kunyang'anywa USD 3000.	Ameelekezwa kuwasilisha Polisi
51.	06/10/2022	Analalamikia Mahakama kutoa hukumu kwa lugha ya kiingereza	Ameelekezwa Idara ya Msada wa Kisheria
52.	06/10/2022	Analalamikia ana kesi yake amesingiziwa ameteka nyaraka, uvamizi na wizi.	Imefuatiiliwa na inaendelea kituo cha Polisi, hivyo amejihiwa aendelee kusubiri wakati polisi wanaipelezeza kesi yake
53.	07/10/2022	Ombi la kusaidiwa kufuatiiliwa Kesi.	Imefuatiiliwa na sasa iko kwa DPP inaendelea
54.	10/10/2022	Malalamiko ya kubakwa kwa mtoto wangu wa kike na ndugu Ali Abeid Hamadi Mkaazi wa Tomondo.	Imewasilishwa Ofisini kwa Mkurugenzi Muendesha Mashtaka
55.	12/10/2022	Ni mwanzanchi anejitolea kufuatiilia masuala ya udhalilishaji, Madawayya Kuleyya.	Ameelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya.
56.	12/10/2022	Analalamikia alishiriki kufanya Mapinduzi ya Mwaka 1964 na aliahidiwa kupata zawadi lakin bado hajpatiwa.	Ameelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya
57.	13/10/2022	Ombi la Kupatiwa Stahiki zangu za Kila Mwezi Baada ya kulkamilika kwa Kipindi Changu cha Utumishi Serikalini.	Inaendelea.
58.	17/10/2022	Wanalalamikia kupewa Barua ya kusimamishwa	Wameelekezwa kwa Katibu Mkuu

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hattua Iliyofikiwa
		kazi ya Ulinzi wa Kituo cha Afya Chuini.	Tawala za Mikoa na Idara Maalum za SMZ.
59.	21/10/2022	Kuwashtaki Askari Trafic Aitwae Muhammed na Mwanasheria Sudi na kuomba kusaidiwa kupatiwa Mwanasheria wa Kunisaidia Kesi Yangu Mahakamani.	Imewasilishwa kwa RCO Madema. Aidha, ameelekezwa Idara ya Msaada wa Kisheria
60.	21/10/2022	Analalamikia Jumuiya ya Bodaboda	Wameelekezwa kwa Katibu Mkuu Tawala za Mikoa na Idara Maalum za SMZ
61.	24/10/2022	Analalamikia kutokupatiwa Mirathi ya Mumewe na Mkwewe	Ameelekezwa kuwasilisha Barua.
62.	24/10/2022	Kuhusu matatizo ya Kesi yetu Tokea Mwaka 2007.	Kesi hiyo inaendelea vizuri Mahakamani.
63.	24/10/2022	Analalamika amedhulumiwa Eneo lake analokaa Mwera.	Lalamiko lake linaendelea
64.	24/10/2022	Analalamiko la kupata urithi wa mume wake kutoka kwa wakwe zake.	Amesaidiwa. Pia ameshauriwa aende Mambo Msige kwa ajili ya Msaada Zaidi.
65.	25/10/2022	Analalamikia kutapeliwa baba yake fedha Millioni 25 na Sabrina na Yunus, Almasi Millioni 40.	Ameelekezwa kwenda Kituo cha Polisi.
66.	26/10/2022	Kudhulumiwa eneo langu Halali lilipo Mwera	Inaendelea.
67.	31/10/2022	Analalamikia Serikaliki kuhusu Mishahara Midogo kwa wasomi wa Sayansi	Ameelekezwa kuwasilisha barua
68.	31/10/2022	Malalamiko ya Wananchi Wanaolima eneo la Jomba Kiwengwa Gairo	Imewasilishwa kwa Mkuu wa Wilaya.
69.	01/11/2022	Malalamiko ya Hukumu ya kesi iliyotolewa na Mahakama ya Kadhi	Ameelekezwa Idara ya Msaada wa Kisheria
70.	01/11/2022	Analalamikia kutokuridhika na Mafao ya Kiinua Mgongo	Ameelekezwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Fedha

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
71.	09/11/2022	Analamikia kunyang'anywa eneo la Ardhi cha chini ya Mshahara	Aneeletekezwa Ofisi ya Mwanasheria Mikuu wa Serikali.
72.	09/11/2022	Wanalalamikia Jumuiya yao kutowalipa kima zote.	Wameelekezwa kwa Msajili wa NGO's.
73.	14/11/2022	Ombi la kustaaifishwa na Kulipwa stahiki zangu	Aneeletekezwa Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali
74.	14/11/2022	Malalamiko ya kufukuzwa kazi Zawa	Aneeletekezwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Maji.
75.	15/11/2022	Mgogoro wa madai ya stahiki zake baada ya kuumia mpirani baina yake na chama chake cha michezo	Aneunganishwa na Wizara ya Michezo, Habari na Utamaduni
76.	15/11/2022	Analalamikia Rushwa kwa DPP, Zanzibar AntiCorruption and Economic Crime Authority,Polisi, Wizara ya Afya, Sema na Rais Mwinyi.	Aneeletekezwa Ofisi ya Rais Ikulu
77.	21/11/2022	Ombi la Kupatiwa Msada wa Kurejeshwa eneo langu lilopakana na Hospitali mpya ya Mwera Pongwe	Imewasilishwa Nakla
78.	25/11/2022	Kukumbushia Barua yetu ya Malalamiko ya Ardhi ya Ndijani Nyamiza tuliosasilisha kwako Tarehe 25/08/2022	Aneeletekezwa kwa Kamisheni ya Ardhi Mtendaji
79.	05/12/2022	Analalamikia ZSSF kutokuingiza Michango yake na Kutompatia Fedha zake za Kiinua Mgongo	Aneeletekezwa kwa Mkurugenzi wa ZSSF
80.	16/12/2022	Malalamiko ya Kusimamishwa kazi za Bandarini	Imewasilishwa kwa Shirika la Bandari
81.	22/12/2022	Lalamiko la Jeshi la Polisi kwa Kutotenda hak na kutumia vitisho na nguvu kubwa dhidi	Imewasilishwa kwa RCO Madema

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
		yangujuu ya lalamiko lilloripotiwa katika kituo cha polisi Kiwengwa Mkoo wa Kaskazini B Unguja	
82.	22/12/2022	Lalamiko la kupatiwa Hati Nyengine eneo Bw. Ramadhan Sungura ambalo lipo nje ya Hukumu ya Kesi No. 10/ 2018 ya Mahakama Kuu.	Kesi hii tayari imeshahukumiwa na Mahakama. Hivyo wametakiwa kulkata Rufaa.
83.	22/12/2022	Analalamikia Kiwanja chake	Ameelekezwa kwa Katibu Mtendaji Ardhi.
84.	23/12/2022	Lalamiko la kusimamishwa kazi na kutopewa Haki zetu tulizoizitumikia.	Inaendelea.
85.	28/12/2022	Analalamikia kuvamiwa Eka yao Kwa Alimsha Kijichi	Ameelekezwa kwa Katibu Mtendaji Ardhi.
86.	29/12/2022	Analalamikia Bodii ya Kudhibiti Kodi ya Nyumba Kijichi	Ameelekezwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Ardhi na Maendeleo ya Makaazi.
87.	03/01/2023	Analalamikia shamba la mtoto wa Mama ake mdogo kutochimbwa mchanga	Ametakiwa muhusika kufika mwenyewe.
88.	10/01/2023	Analalamika kufuatiiliwa haki zao na fidia ya mashamba na vipando vyao, walikua wakipanda katika shamba la Serikali, baadae Serikali ilichukua shamba lake kwa ajili ya matumizi mengine, na wao waliahidiwa kulipwa fidia kutokana na viapndo vyao.	Wameunganishwa na Wizara ya Kiimo pamoja na Mthamini Mkuu wa Hesabu za Serikali
89.	18/01/2023	Malalamiko ya ZSSF na Kusaidiwa 200,000	Imetatuliwa

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
		kwa ajili ya kununua Mashine ya Uvvi	
90.	27/01/2023	Malalamiko ya Mkopo kupitia Benki ya CRDB	Inetatuila.
91.	30/01/2023	Malalamiko ya kufukuzwa ZAECA	Imewasilishwa kwa Mkurugenzi Mkuu ZAECA
92.	02/02/2023	Taarifa ya Kusitishwa Kazi	Ameelekezwa kwa Mkurugenzi Uendeshaji na Utumishi Wzara ya Maji na Nishati.
93.	09/02/2022	Ameiomba ofisi imsaide ana kesi ya mtoto wake ambae anatishiwa kubakwa na rafiki wa alietaka kumbaka awali. Wanalipa kissasi kwa nini rafiki yao alipelekwa Mahakamani. Amekilalamika kituo cha Polisi cha Bububu kwamba hawawatendei haki.	Ameunganishwa na Polisi Madema kwa ajili ya kusaidiwa kesi yake kwa vile hana imani na kituo cha Polisi Bububu
94.	10/02/2023	Kutolipwa fedha eneo letu Lililokodishwa na Serikali kwa Muekezaaji Pololo limited	Imewasilishwa kwa Katibu Mtendaji, Kamisheni ya Ardhii.
95.	14/02/2023	Ameiomba ofisi imsaide anamlalamikia bosi wake hajjawalipa mshahara zaidi ya miezi 14. Kesi yao tayari iko Kamisheni ya kazi.	Ameshauriwa arudi Kamisheni ya Kazi kwa vile kesi yake bado inaendelea kusikilizwa hajesha
96.	14/02/2023	Ameiomba ofisi imsaide ameachishwa kazi kwa lazima katika Jeshi la Wananchi, alifanyakazi kwa muda wa miaka 14.	Ameelekezwa aandike barua aipeleke kwa Katibu Mkuu wa OMPR.

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
97.	16/02/2023	Analamikia kutolipwa fedha zake za Mshahara kwa muda wa Miezi minne	Aneelekezwa Kamisheni ya Kazi.
98.	17/02/2023	Malalamiko juu ya Uhaulishaji wa Shamba yangu kwa Mzee Pembe Juma Khamis wa Mahonda Zanzibar	Imewasilishwa kwa Katibu Mtendaji Kamisheni ya Ardhi.
99.	20/02/2023	Analamikia Muekezaaji kukodisha eneo Alilokodishwa	Aneelekezwa kwa Mkurugenzi ZIPA.
100.	21/02/2023	Analamikia waliomuuzia Nyumba kutoa baadhi ya Vifaa vya Nyuma	Aneelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya ya Mjini
101.	23/02/2023	Malalamiko ya Kucheleweshwa kwa kesi ya Watoto wangu kwa muda mrefu	Inaendelea
102.	24/02/2023	Analamikia Hukumu iliyotolewa na Mahakama tarehe 22/02/2023	Aneelekezwa kukaata Mahakamani rufaa
103.	27/02/2023	Kutaka kuzulumiwa eneo Letu liliopo Pwani Mchangani	Imewasilishwa kwa Katibu Mtendaji Ardhi.
104.	29/02/2023	Malalamiko ya kuvamiwa Ardhi ya Heka tatu iliopo Mwera Kichaka Mabundi	Imewasilishwa kwa Katibu Mtendaji Ardhi.
105.	02/03/2023	Amlalamikia Sheha wa Tunguu kukata Viwanja na kuuza kwenye maeneo yao	Aneelekezwa kwa Mkuu wa Mkoaa.
106.	02/03/2023	Mgongano wa Malezi	Imewasilishwa Usatawi wa Jamii.

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
107	06/03/2023	Analalamikia Mtoto wa Dada yake amewekwa ndani hajapewa Dhamana	Ameelekezwa kwa Mkuu wa Wilaya.
108	07/03/2023	Analalamikia eneo lao ilipojengwa Barabara ya Wete Konde amelipwa Mtu mwengine yeye hajalipwa.	Ameelekezwa kwa Katibu Mkuu Ardhi.
109	09/03/2023	Wanalamikia kulkatishwa Mkataba wa Kazi kampuni ya BCAG	Ameelekezwa
110	09/03/2023	Mvutano wa Malezi baina ya baba na Mama	Imewasilishwa Usatawi wa Jamii.
111	09/03/2023	Lalamiko la Kudhalilishwa Mtoto Fathiya Salum Ali kesi Nambari JV/13/2022	Imetatuiliwa
112	14/03/2023	Lalamiko la kufikishiwa umeme katika shamba yake na Ameshalipa Malipo yote	Imewasilishwa kwa Mkurugenzi Shirika la Umeme.
113	14/03/2023	Wanalamikia Mamlaka ya Maji kuwakatisha Mikataba ya kazi	Imetatuiliwa
114	20/03/2023	Analalamikia Mahakama kutoa Amri ya Kumtoa Ndani ya Nyumba	Ameelekezwa kurudi kwa Mrajis wa Mahkama
115	22/03/2023	Ombi la kudhibitiwa vitondo nya kusumbuliwa	Inaendelea
116	22/03/2023	Wanalamikia kua ahadi waliopewaa kuanza kwa mnada siku ya Jumatano na Jumamosi haikufanyiaka	Imetatuiliwa

Nam	Tarehe	Aina ya Malalamiko	Hatua Iliyofikiwa
117	23/03/2023	Wanalalamikia kuhamishwa Bandarini kwa uonevu	Inaendelea
118	23/03/2023	Wanalalamikia eneo lake DC wa Mjini amewapa waosha Magari	Inaendelea

Vikao vya Mheshimiwa Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar Julai - Machi 2022/2023

Nam.	TAREHE	MAHALI	AINA YA KIKAO
1.	04/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Wafadhili wa ujenzi wa Chuo cha Mafunzo ya Amali (Bungi) kutoka U.A.E
2.	05/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Viongozi wa Wizara, Mikoa na Wilaya kwa ajili ya Maandalizi ya Mwakakogwa
3.	12/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Mawaziri wa SMZ
4.	13/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Viongozi wa United Nations Development Programme (UNDP)
5.	13/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Manaiju Katibu Wakuu
6.	13/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Uongozi wa kampuni ya simu ya Tigo
7.	15/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na wafanyakazi wa NMB
8.	15/07/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na kamati ya maandalizi ya Sherehe za mwaka mpya wa Kiislamu
9.	01/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Mamlaka ya Usimamizi wa Bima Tanzania (TIRA).
10.	10/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Wizara ya Fedha, Uchumi wa Bluu pamoja na Uongozi wa CRDB Bank.

Nam.	TAREHE	MAHALI	AINA YA KIKAO
11.	16/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Viongozi wa Zanzibar Research Centre for Socio Economic and Policy Analysis (ZRCP)
12.	17/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Wanakijji wa Mikoa ya Zanzibar.
13.	17/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na kamati ya Mwakakogwa (Kizimkazi).
14.	22/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Makatibu Wakuu, pamoja na Manaibu Katibu Wakuu
15.	24/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na kamati ya Uongozi ya Afisi ya Makamu wa Pili wa Rais Zanzibar
16.	24/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Viongozi wa Serikali, Wanachi wa Muyuni na Kizimkazi Dimbani.
17.	26/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na kamati ya BLM ya kushauri Serikali juu ya Muundo wa utendaji wa Kamisheni ya Wakfu na Mali ya Amana.
18.	26/08/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Waziri wa Nchi pamoja na Wakuu wa Vyombo vya Ulinzi vya SMZ.
19.	29/08/2022	Ukumbi wa BLW Pemba.	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Walimu Wakuu, wasaidizi Walimu Wakuu ma Wenyeviti wa kamati za Skuli Mkao wa Kaskazini Pemba.
20.	29/08/2022	Ukumbi wa Wizara ya Afya.	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Uongozi na Watumishi wa Wizara ya Afya.
21.	30/08/2022	Ukumbi wa Skuli ya Fidel	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Walimu Wakuu, wasaidizi Walimu Wakuu na Wenyeviti wa kamati za Skuli Mkao wa Kusini Pemba

Nam.	TAREHE	MAHALI	AINA YA KIKAO
		castro	
22.	10/09/ 2022	Ukumbi wa Chuo kikuu cha SUZA	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Walimu Wakuu, wasaidizi Walimu Wakuu ma Wenyevitii wa kamati za Skuli Mkoa wa Kusini Unguja.
23.	11/09/2022	Ukumbi wa Chuo cha Amali	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Uongozi na Watumishi wa Wizara ya Afya
24.	12/09/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na wafanyakazi wa Mfuko wa Hifadhi ya Jamii ZNZ (ZSSF)
25.	15/09/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Kamati ya Maulid Zanzibar.
26.	22/09/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Mabalozi wa Tanzania Nchini Zambia, Zimbabwe na Holland
27.	04/10/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Naibu Spika na Viongozi wa Chama cha Mapinduzi (CCM).
28.	04 /10/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Uongozi wa VYP Assosiation.
29.	13 /10/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Ujumbe wa United Nations (UN) Women
30	17 /10/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Mawaziri wa Serikali pamoja na Viongozi wa Chama cha Mapinduzi (CCM).
31	1/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Kamati ya Ijtimaai Zanzibar.
32.	2/11/2022	OMPR -	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa

Nam.	TAREHE	MAHALI	AINA YA KIKAO
		Vuga	Zanzibar na Viongozi wa Wizara ya Elimu na Wizara ya Katiba na Sheria, Utumishi na Utawala Bora.
33.	2/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Mawaziri wanaohusika na Utekelezaji wa Ilani ya CCM
34.	4/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Viongozi wa Umoja wa Vijana wa Hamasa (UMAWA)
35.	8/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Bodi ya Wakurugenzi ya BOT
36.	10/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Kamati ya Mapokezi ya Makano MwenyeKiti wa CCM.
37.	12/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Uongozi wa Caucus
38.	26/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na baadhi ya Viongozi wa Serikali
39.	26/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Ujumbe wa Wawekezaji ulioambatana na Mhesimiwa Mkuu wa Mkoo wa Kaskazini Unguja.
40.	28/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Timu ya Wataalamu wa kupitia repoti ya Demokrasia
41.	30/11/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Waziri wa Tamisemi na Wakuu wa Mikoa wa Unguja
42.	28/12/2022	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Umoja wa Vijana wa UVCCM Zanzibar.
43.	10/01/2023	OMPR -	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Balozi wa Japan na Ujumbe wa Wizara ya Uchumi wa Buluu na

Nam.	TAREHE	MAHALI	AINA YA KIKAO
		Vuga	Uvubi.
44.	17/01/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Balozi Mdogo wa U.A.E Zanzibar.
45.	18/01/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Gavana wa BOT.
46.	23/01/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Kamati ya Wataalam ya Ushauri wa Utekelezaji wa Mapendekezo ya Demokrasia.
47.	10/02/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Bodi ya Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi.
48.	13/02/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Kamati ya Uongozi ya Wawakilishi wote.
49.	20/02/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Uwongozi wa U.W.T
50.	23/02/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Kamati ya Wavuvi Kojani na changamoto zao.
51.	28/02/2023	OMPR - Vuga	Kikao cha Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Madaktari wa Magonjwa ya Moyo.

KIAMBATISHO NAM.4

Idadi ya Wafanyakazi Walioptiwa Mafunzo ya Muda Mrefu kwa Mwaka wa Fedha 2022/2023

JINA LA IDARA/TAASISI	CHETI		STASHAHAD A		SHAHADA YA KWANZA		STASHAHAD A YA UZAMILI		SHAHADA YA PILI		SHAHADA YA UZAMIVU		JUMLA
	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	
Ofisi ya Faragha ya Makamu wa Pili wa Rais			1		3				1	1			6
Idara ya Uendeshaji na Utumishi	2			1	5			1					9
Idara ya Mipango, Sera na Utafiti				1						2		1	4
Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali									2	3		2	7
Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ, Dodoma									1	2			3
Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa									-	3			3
Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba	4	1			1				1				7
Kamisheni ya Kukabiliiana na Maafaa			1	1	2				-	2			6
Ofisi ya Baraza la Wawakilishi	1	4			1				2	2	1		11
Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar	1		1	1					1	1		1	6
JUMLA KUU	6	7	0	3	4	12	0	0	9	16	1	4	62

Wafanyakazi Waliopatiwa Mafunzo Mbaliimbali

Mafunzo ya Utunzaji Siri	Jina la Idara/Taasisi	Idadi ya Wafanyakazi	Jina la Idara/Taasisi	Mafunzo ya kustaaifu	Idadi ya Wafanyakazi
Ofisi ya Faragha ya Makamu wa Pili wa Rais		4	Ofisi ya Faragha ya Makamu wa Pili wa Rais	3	
Ofisi ya Baraza la Wawakilishi		13	Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali	1	
Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar		3	Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ, Dodoma	1	
Kamisheni ya Kukabiliana na Maafa		3	Idara ya Uendeshajji na Utumishi	6	
Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitifa		3	Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba	3	
Idara ya Uendeshajji na Utumishi		12			
Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali		2			
Idara ya Mipango, Sera na Utafiti		1			
Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ, Dodoma		3			
Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba		7			
JUMLA		51		JUMLA	14

Miswada Iliyojadiliwa kwa Mwaka 2022/2023

Nam.	Miswada Iliyojadiliwa
1.	Mswada wa Kurekebisha Sheria ya Kinga, Uwezo na Fursa za Wajumbe Nam. 4 ya 2007 na Kutunga Sheria Mpya ya Baraza la Wawakilishi ya Kinga Fursa, Uwezo na Fursa za Wajumbe na Mambo Mengine Yanayohusina na Hayo.
2.	Mswada Wa Sheria Ya Kuanzisha Taasisi Ya Wahasibu, Wakaguzi Wa Kodina Washaauri Elekezi Wa Kodi Zanzibar Na Mambo Mengine Yanayohusiana Na Hayo.
3.	Mswada wa Sheria ya Kufuta Sheria ya Watu Wenye Ulemavu (Haki Na Fursa) Nam. 9 ya Mwaka 2006 na Kuweka Masharti Yanayohusiana na Watu Wenye Ulemavu na Mambo Menngine Yanayohusian na Hayo.
4.	Mswada wa Sheria Ya Kurekebisha Chuo Cha Utawala wa Umma Nam. 1 ya 2007 na Mambo Mengine Yanayohusina na Hayo.
5.	Mswada wa Sheria ya Marekebisho ya Sheria Mbali Mbali na Kuweka Masharti Bora Ndani yake.
6.	Mswada wa Kufuta Sheria ya Bodi ya Mapato Zanzibar Nam. 7 ya 1996 na Kuanzisha Mamlaka ya Mapato Zanzibar kama Chombo Kikuu cha Kufanya Tathmini na Kukusanya Mapato Yaliyoainishwa Ili Kusimania na Kutekeleza Sheria Zinazosimamia Mapato Hayo na Mambo Mengine Yanayohusiana na Hayo.
7.	Mswada wa Sheria ya Kuanzisha Mfuko wa Huduma za Afya Zanzibar na Mambo Mengine Yanayohusina na Hayo

KIAMBATISHO NAM.7

**Taarifa ya Upatikanaji wa Fedha kwa matumizi ya Kazi za Kawaida, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais,
kwa Kipindi cha Julai, 2022 hadi Machi, 2023**

S/ N	JINA LA PROGRAMU NDOGO	IDARA/TAASISI HUSIKA	MAKISO KWA MWAKA	KWA MIEZI TISA	FEDHA ILYOPATIKA NA KWА MIEZI TISA	ASILI MIA (%)	ASILIMI A (%) KWA MWAKA
1	Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais	1.Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais	Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais	1,708,067,126	1,332,921,167	1,066,956,428	80
2	Uratibu wa Shughuli za Serikali	2. Kukabiliiana na Maafaa	Kamisheni ya Kukabiliiana na Maafaa	1,234,700,000	1,351,563,000	795,966,175	59
		3. Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa	Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa	459,142,758	425,538,000	142,523,000	33
		pamoja na kuwaenzi Viongozi wa Kitaifa	1,280,991,281	1,037,685,361	427,477,699	41	33
		4. Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar	Idara ya Uratibu wa Shughuli za SMZ	732,522,668	554,368,251	566,112,529	102
							77

S/ N	JINA LA PROGRAMU NDOGO	JINA LA IDARA/TAASISI HUSIKA	MAKISO KWA MWAKA	KWA MIEZI TISA	FEDHA NA KWА MIEZI TISA	ASILI MIA (%) KWA MIEZI TISA	ASILIMI A (%) KWA MWAKA
		Ruzuku kwa ajili ya Shughuli za Idara ya Uhamiaji	16,119,200,000	12,089,400,000	7,734,097,000	64	48
3	Uendeshaji na Uratibu	5. Shughuli za SMZ Dar es Salaam	Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za SMZ, Dar es Salaam	1,158,562,041	938,370,451	462,724,945	49
		6. Uongozi na Utawala	Idara ya Utumishi na Uendeshaji	1,629,249,800	1,336,524,849	1,146,476,121	
		7. Mipango, Sera na Utafiti	Idara ya Mipango, Sera na Utafiti	485,749,101	382,566,889	286,928,817	75
		8. Ofisi Kuu Pemba	Ofisi Kuu Pemba	925,075,225	709,317,309	636,741,570	90
4	Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali	9. Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali	Baraza la Wawakilishi	24,674,700,000	19,915,119,911	16,715,084,364	81
5	Uongozi na Utawala wa Baraza la	10. Uongozi na Utawala wa Baraza la					60

S/ N	JINA LA PROGRAMU NDOGO	IDARA/TAASISI HUSIKA	MAKISO KWA MWAKA	MAKISO KWA MIEZI TISA	FEDHA ILYOPATIKA NA KWA MIEZI TISA	ASILI MIA (%) KWA MWAKA	ASILI MIA (%) KWA MIEZI TISA
	Wawakilishi	Wawakilishi 11. Afisi ya Baraza la Wawakilishi Pemba					
6	Uendeshaji wa Shughuli za Uchaguzi	12.Uendeshaji na Usimamizi wa Shughuli za Uchaguzi		-	-	-	-
7	Usimamizi wa Kazi za Utawala na Uendeshaji wa Shughuli za Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar	13. Uendeshaji wa shughuli za kiutawala wa Tume ya Uchaguzi Unguja Tume ya Uchaguzi	2,216,530,000	1,842,795,439	1,920,165,563	107	86
		14. Uendeshaji wa shughuli za kiutawala wa Tume ya Uchaguzi Pemba					
JUMLA			52,624,490,000	41,490,632,627	23,371,191,036	56	44

Upatikanaji wa Fedha za Miradi ya Maendeleo kwa Kipindi cha Julai, 2022 Hadi Machi, 2023

S/N	JINA LA PROGRAMU NDOGO	JINA LA MRADI	FEDHA ILIYOTENGWA KWA MWAKA	FEDHA ILIYOTENGWA KWA MIEZI TISA	ILIYOPATIKANA	FEDHA ILIYOPATIKANA	ASILIMIA YA MIEZI TISA	ASILIMIA YA MWAKA
1.	Shughuli za SMZ	Programu ya TASAF III	Wahisani	14,644,434,250	10,983,334,250	8505904919	77	58
		SMZ		100,000,000	75,000,000	25,000,000	33	25
	JUMIA			14,744,434,250	11,058,334,250	8,530,904,919	77	58

Ukusanyaji Mapato kwa Kipindi cha Julai 2022 – Machi, 2023

IDARA/TAASISI	FEDHA ILYOTENGWA KWA MWAKA	FEDHA ILYOPANGWA KUSANYWA KWA MIEZI TISA	FEDHA ILYOKUSANYWA MIEZI TISA	ASILIMIA MIEZI TISA	ASILIMIA KWA MWAKA
Sherehe na Maadhimisho ya Kitaila	52,710,000	34,290,000	18,670,750	54	35
Ofisi Kuu Pemba	22,542,495	16,849,500	7,400,000	43	33
Tume ya Uchaguzi	17,574,000	7,435,000	225,000	3	1.3
JUMLA	92,826,495	58,574,500	26,295,750	45	28

KIAMBATISHO NAM. 10

Makadirio ya Fedha kwa Matumizi ya Kazi za Kawaida na Maendeleo kwa Mwaka 2023 / 2024

IDARA/TAASISI	MSHAHARA	O/C	MAENDELEO SMZ	MAENDELEO WAHISANI	JUMILA
Faragha	1,111,130,000	520,121,000			1,631,251,000
Maafä (Washirika)		210,810,000	-	-	210,810,000
Sherhe	313,924,000	1,369,433,000			1,683,357,000
Uratibu Smz	655,713,000	270,256,000	100,000,000	14,644,434,250	18,572,426,026
				2,902,022,776	
Uratibu Dodoma	454,445,000	522,214,000			976,659,000
Utumishi	998,433,000	594,050,000			1,592,483,000
Mipango	256,503,000	186,187,000			442,690,000
Pemba	760,652,000	213,529,000			974,181,000
Jumla Ndogo	4,550,800,000	3,886,600,000	100,000,000	17,546,457,026	26,083,857,026
Ruzuku					
Maafä	841,800,000	528,900,000			1,370,700,000
Uhamiaji		18,499,900,000			18,499,900,000
Jumla Ndogo	841,800,000	19,028,800,000			19,870,600,000
Jumla Kuu	5,392,600,000	22,915,400,000	100,000,000	17,546,457,026	45,954,457,026
Baraza la Wawakilishi	10,283,243,023	15,716,956,977			26,000,200,000
Tume ya Uchaguzi	2,878,100,000	483,300,000			3,361,400,000
Jumla Kuu OMPR	18,553,943,023	39,115,656,977	100,000,000	17,546,457,026	75,316,057,026

